

ELŐFIZETÉS:
 Egész évre . . . 6 ft.
 Fél évre 3 ft.
 Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető
 küldemények a szerkesztő-
 nek, anyagiak a laptulaj-
 donosnak küldendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:
 egy 1 hasábos petit sor 10 kr.,
 többszöri hirdetésnél olcsóbb.
 Nyiltér sora 25 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetésnél
 30 kr.

A hirdetések Bittermann
 Nándor könyv- és könyvnyomdá-
 jában és a szerkesztőnél fogad-
 tatnak el.
 Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Sándor Béla.

(1864. dec. 21. — 1889. dec. 20.)

Köztudomásu immár, hogy Sándor Béla főispán urunk az ő huszonöt éves közzolgálatának jubileumát megtartani nemcsak nem kívánja, hanem részéről a kapacitálás minden eszközt felhasználta arra, hogy őszinte szerénysége a lelkesedés üdvívalgásai által egyáltalán ne háborgattassék.

Mint mindenkor, úgy most is szerencsésnek érezné magát a „Bácska”, ha Őméltósága személye iránti hódolatteljes tiszteletét, az ő intencióinak készséges szolgálataival tanusíthatná.

Azonban a „Bácska” ez egyszer nem fogadhat szót. Nem pedig azért, mert a saját fentartó közönségével szemben elengedhetlenül fenáll az a kötelessége, hogy közéletünknek minden fontosabb mozzanatára kiterjessze figyelmét.

Igy tehát a főispáni jubileumot is kötelességszerűleg kell méltatnia; és hogy a kénytelenségből megsértett magas intenciókhoz legalább közel járjon, teszi ezt röviden, egyszerűen, a hatás eszközeinek megvetésével, kizárólag tényekre támaszkodva.

Főispánunkban mindazok, akik az önjerejéből magasra emelkedett szorgalmat s tehetséget méltányolni elég műveltek, kell, hogy határtalanul becsüljék a munka arisztokratáját. Egyszerű köztisztviselő családjából, vérségi összeköttetések, tehát öröklött szárnyak nélkül, jelleme s tevékenysége által küzdötte föl magát arra a polera, melyre egész a legújabb időkig csak kilencégu koronás hősök boldog utódai szoktak feljutni. Mint a rómaiak Cincinnatust az eke szarvától erővel vitték el konzulnak; úgy Őt is a vármegyei adminisztráció éléről ugyszólván unszolva s rábeszélve nyerte meg a végrehajtó hatalom, hogy méltó képviselője s helytartója legyen köztünk. Nehéz is lehetett megválnia attól a vármegyétől, melynek közbizalmát 1864-ben december 21-én, mint 21 éves ifju tb. aljegyző ugyszólván rohammal meghódította.

De álljanak itt a néma dátumok, beszélnek azok eleget!

A vármegyei közgyűlés 1865. dec. 1-én rendes aljegyzővé, 1867-ben harmadik, 1868-ban második, 1869-ben első aljegyzőnek választotta; 1870-ben tiszteletbeli főjegyzővé nevezetik ki, 1871-ben, majd ismét 1877-ben a rendes tisztújító szék már valóságos főjegyzővé választja, még pedig mindenkor egyhangulag.

Tehát minden év egy-egy új előléptetés a vármegyei tisztségek fokozatain fölfelé, egész addig, mig nem 1878. szeptember 12-én fölkesérte a közbizalom az alispáni székbe, még pedig olyan lelkesedéssel, mely a vármegye évkönyveiben megörökítve is ritkítja párját.

És aki tudja, hogy ezen érdemes emelkedésnek talizmánja Sándor Bélánál is, mint más önjerejükre utalt harcosoknál, csak a toll sikere, a bánásmód szeretetreméltósága, a jellem ereje volt: az akár ellensége, akár barátja a politikában, csak ha elfogulatlan, kell, hogy önrézetes

tisztelettel hajtsa meg elismerésének lobogóját, a munkának eme diadalmas arisztokratája előtt.

Hogy miképen fogja föl főispáni hivatását, azt holnap lesz kilenc éve tartott székfoglalójában egész leplezetlenül kinyilvánította, mondván: „Eddig a vármegye önkormányzati jogából folyó intézkedéseknek végrehajtója voltam; ezután ellenőrzője leszek. Ellenőrizendem azokat az állam érdekében, de védendem is, mint alkotmányunk egyik alapkövét. A személyemben helyezett legfelső bizalomnak kútforrását úgy is főképp abban vélem feltalálni, hogy a magas kormány a főispáni állást már nem tekintvén kizárólag méltóság- nek, csekély személyemben, ki a megyei tisztségek legalantabbikáról fokról-fokra emelkedett fel, vélte feltalálni azt, ki a jelenlegi időben, midőn a közigazgatáshoz mindig nagyobb igények és kívánalmak fűződnek, maga is a dolog élére áll és azáltal a közigazgatás gyorsabb és pontosabb menetéhez nemcsak közvetve, hanem közvetlenül is hozzájáruland.”

De ugyan ki is volna, ki lehetne hivatottabb a vármegyei tisztviselő munkálkodásának ellenőrzésére, ha nem az, aki minden ottani szerepkört végig játszott, minden egyes irodának ügykörét és belső kezelését közvetlen tapasztalatból ismeri, minden fontosabb ügyet csirájától gyümölcseig végigtekint, minden vidéken otthon van s természetesen kifejldött széles ismeretsége folytán minden panaszról vagy kívánságról mesterkéletlen igazsággal nyomban értesülhet?

Hozzá még ereiben férfikora fogyatlan munkaereje duzzad s jövőalkotó ifju törekvései közben úgy megszokta a dolgot, hogy ha nem találja, hát kénytelen volna csinálni magának.

Akik a közigazgatási bizottságokba — akár a vármegyénél, akár a városnál — eljárnak; akik a kétrendbeli állandó választmány tárgyalásai iránt érdeklődnek: azok bizonyára tudják, látják és hallják, hogy soha, sehol a legapróbb ügy sem kerül ki hűséges emlékező tehetség által támogatott figyelmét.

Nincs, mert nem lehet az országban főispán, aki előzetes életpályájáról oly szerencsés, oly sokoldalú és oly analog prakszist vihetett volna magával kormányzó székébe, mint ez Sándor Bélának a sors kegyelme, a vármegye kiérdemelt pártfogása és saját buzgalma folytán sikerült. Nem elég a politikai ellenlábasság, nem a kábitó pártszenvedély; mindezeknél több: szántszándékos vakság, a napi tények logikátlan tagadása szükséges ahhoz, hogy ne tartsa szerencsésnek egy a vármegye, mint Zombor és Baja városok minden igaz fia azt, hogy az államhatalom fölöttünk oly férfiu kezébe van letéve, aki ezen méltóság ellátására ugyszólván céltudatosan reánevettelt s begyakoroltatott.

Meghatályosítja ezen történelmi következtetések belső becsét Sándor Bélának, az embernek fényképe. Önmaga mindenét a munkában mutatózó egyéni értéknek köszönvén, másokban is megbecsüli azt, sőt jutalmazza, kitünteti.

Előző apróbb hivatalai során szerzett s régi szerény állásaikban mindmaig megmaradt barátaival szemben, magas állásában is megőrizte a régi kollegialitást. Mint főnök méltányos, és az egy hivatalos kötelesség teljesítését, mire nézve alkut nem ismer, ez egyet leszámítva, tisztviselőivel szemben — a kor szerint — az atya vagy a testvér bizalmasságával közeledik.

Nincs ügyes-bajos ember, akinek fogadóterme, órához kötetlenül, nyitva ne volna. Ajtaján ugyan

ott lóg az örökölt tilalmi tábla, hogy „a főispán magánfeleket, saját ügyeikben csak délelőtt 10—11-ig fogad”; de erre se ő maga, se a közönség nem ad semmit. Járnak-kelnek biz ott, a nap minden órájában s az előcsarnokban a se-lyem cilinder mellett sokac kucsmák, az elefántfogantyus pálcák mellett koldusbotok hirdetik, hogy ez a hely olyan, mint a templom: kérésével bemehet, a míg nyitva van, mindenki. És aki bemegy, ha tanácsot kér, fölvilágosítatják; ha méltatlanságban részesült, megvigasztaltatik; ha a könyörületre szorult, letörlik könnyeit. Senki nem ad oly kevésből oly sokat, mint a mi főispánunk. Sokszor meglátszik rajta, hogy még többet adna, ha sorsa egyéb javakból is oly bőven juttatott volna neki osztályrészt, mint a sziv-nemesség kincseiből.

De hát már ez világtörténelmi átok, hogy az Aristidések és Catók csak oly kincsekben dúskálnak, melyeket „a rozsdá és moly meg nem emészthet, s a tolvajok el nem lophatnak”.

Nem bizony, még a becsületablók sem! Pedig azok nagyon szemfülesek. Az ágyalábaknál is hallgatódznak. Bebújnak a kulcslyukakon. Ellesik az álomlátásokat. A balsikerektől nem riadnak vissza. Ha egy fejüket leüti a saját ügyetlenségük, terem helyébe hét uj.

De el is kel egynek hét fej, mert még így is kevesen vannak. Ha soknak látszanak, az csak az ügyes rendezést dicséri. Emlékeztetnek a kisebb szintársulatok találékonyására; ha valami népesödületes jelenettel kell csalódásba ejteniök a nézőket, hát csak annyi párról gondoskodnak, amennyi a szinpad hosszában egyszer elég; ha aztán az első kiértek a kulisszák mögé, megint hátra szaladnak, csatlakoznak s ezt folyton ismételve, akár egy óráig elnyújtják a menetet . . .

Valóban a mi főispánunk kedélynyugalma és türelme bámulatos. A megszolgált sértéseket is nehéz elviselni; ő az igazságtalan bántalmakat is hallgatag tűri. Elmosolyogja a legképtelenebb támadásokat s csillapítja azokat is, akik megbotránkoznak fölöttük.

És ezen ignorálás fáj talán legjobban ott, ahol elég lenne reklámnak annyi, hogy: ime, végre is észrevettek bennünket!

Most is epeseppék ülnek szemükben, mikor másokéban örömkönnöyök. Növeli mérgüket a tehetetlenség prometheuszi kínja; hogy oly régen és oly elkeseredéssel küzdenek és ah! . . . oly kilátástalanul!

Ezen örömnapon tehát, dacára Őméltósága tiltakozásának, igenis megüli Bács-Bodrogh vármegye — ha már nem szabad a főispán jubileumát — hát legalább a saját helyes ítélőképességének és sikerekkel igazolt negyedszázados választásának évfordulóját. Mert csak erőt merit a közügyek további szolgálatahoz minden hivatott vármegyei polgár abból az alkalmi reflexzióból, hogy a törvényhatósági bizottság bizalma ez előtt huszonöt évvel egy oly csemetére esett, mely most terebélyes fává fejlődve, bőven termi az új nemzedéknek áldásos gyümölcseit és életerős hajtásaival hálalombokat fon halántéka köré mindazoknak, akik ültették, táplálták, öntözték.

Legyen a mai évforduló a vármegyében a sikerekkel koronázott diadalmas munka ünnepnapja s annak fenkölt alanyát, Sándor Béla főispán urban, az isteni Gondviselés vármegyénk boldogítására erőben, szerencsében, meglegedésben tartsa, őrizze és oltalmazza sokáig!

Védnökségi ügyek.

A zombori róm. kath. egyház pénztár és alapítványok további mikénti kezelése tárgyában, a városi tanács által — a vallás- és közoktatási miniszter öngyermelőségének meghagyása folytán — hozott első fokú határozatot a f. hó 10-én 97. sz. lapunkban közöltük; az ezen ügy iránti általános érdeklődés és a kérdés minden oldalról megvilágítása végett, alább közöljük a védnökségnek az említett határozat egyrésze elleni feltevéseit.

Tekintetes városi tanács!

A folyó évi november 30-án 21044. közig. ex 1889. szám alatt kelt és f. hó 8-án kézbesített határozat következő része: „és alapítványi vagyoni kezelését a plébános illetve felsőbb vonalban ugyanezen egyházi hatóság közbejöttével teljesíteni” — az alólított egyházvédnökségre nézve nemcsak felette sérelmes, de határozatlan voltánál fogva könnyen félre magyarázható és okvetlenül újabb vizsgálódásokra vezetne; ez okból a fenti határozat idézett része ellen a folyó hó 9-én tartott közgyűlésünkben hozott egyhangú megállapodás folytán felebbeszúntuk a következőkben terjesztjük el.

Előre is kijelentjük, hogy mi ugyan nem ismerhetjük el a tekintetes városi tanácsot a törvényekben és városi szabályrendeletben határozottan körülírt hatáskörénél fogva illetékesnek arra nézve, hogy akár ezen egyházvédnökség határozatait, akár a nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatási miniszter úr intézkedéseit megváltoztatni vagy feloldani lenne hivatva; de mert magunk is őszintén óhajtjuk hogy a kérdésben forgó és már 12 évig elhúzódó ügy végre valahára befejeztessék, azon hiszünkben, hogy a vallás- és közoktatási miniszter öngyermelősége jónak látta hatáskörét — az ügy minden oldalról higgadt kifejtése végett, — a tekintetes tanácsra ruházni, az illetőség kérdését ezuttal mellőzzük, és kérjük a tekintetes városi tanácsot: sziveskedjék jelen felebbeszúntunkat az összes ezen ügyre vonatkozó iratokkal együtt szab. kir. Zombor város tekintetes közigazgatási bizottságához áttenni.

Tekintetes közigazgatási bizottság!

A zombori egyházvédnökség a városi tanács határozatának azon részét, hogy „a zombori róm. kath. egyház vagyoni és jövedelmét a kalocsai egyházmegyei hatóság oly módon közbejöttével továbbra is kezelje, hogy a nevezett egyházi hatóság a felügyeletet az évenként felterjesztendő számadások megvizsgálása által gyakorolja, a mint ez az 1875. ápril 20-án 8820. sz. alatt kelt magyar kir. vallás- és közoktatási miniszteri rendeletben is kimondott, készségesen elfogadják, de azt, hogy ugy az egyházi jövedelmek és különösen a különféle természetű alapítványok kezelését az itteni plébános, illetve felsőbb vonalban ugyanazon egyházi hatóság közbejöttével teljesítsük, mint merőben téveset, el nem fogadják.

Ezen határozat így általánosságban meg sem állhat; mert eltekintve a vallási célú ajtatos és miscalapítványoktól, a melyek kezeléséről ezen egyházvédnökség önként is szívesen lemondott, kezelésünk alatt van jelenleg is a következő két alap, n. m.:

1. a városi algymnasiumi alap felosztása folytán átvett ugynevezett kulturális alaptól még meglevő mintegy 40,000 frt és

2. a zombori jótékony magyar nőegylet által az általunk fentartott kisdudovára adott 7000 frtos alapítvány.

Hogy a kizárólag nevelési célokra a várostól átvett kulturális alap a védnökség által önállóan kezelte, ezt egy közgyűlési végzés szerint Ocsászari és apostoli királyi Felsége az 1871. évi szeptember 21-én kelt legfelsőbb határozásával minden további megszorítás nélkül elzárta; hogy az ezen alapra vonatkozó számadásaink kivonata évenként a magyar kir. vallás- és közoktatási miniszteriumhoz lesznek felterjesztendők, jóváhagyási méltóztatott; ezt tehát a városi tanács megváltoztatni hivatva nem lehet, de a plébános és az egyházi hatóság beavatkozásáról sem lehet szó.

A zombori jótékony magyar nőegylet által a kisdudovára részben fenntartásra átadott 7000 frt kezelése világosan és határozottan ezen védnökségre lett ruházva és miután az alapító egyelet kikötése változatlanul fenntartandó, ezen alap kezelésében sincs jogosítva a helybeli plébános vagy az egyházi hatóság befolyást gyakorolhatni; tehát ezen két alap számadásainak felülvizsgálása nem tartozik az egyházi hatóság hatásköréhez.

Miután a helybeli róm. kath. plébános ur, mint a városi törvényhatósági bizottság tagja, évek óta ezen védnökség gyűlésein részt vesz, ez ellen nem lehet senkinek kifogása, de hogy mint „plébános” külön beavatkozási vagy pláne felügyeleti jogot gyakorolhatna, ezt határozottan vissza kell utasítanunk.

Merőben alaptalan és az ország valamennyi szab. kir. városaiban fenálló törvényes gyakorlattal ellenkezik a városi tanácsnak azon indoklása, mintha a zombori egyházvédnökség

a) „a zombori róm. kath. hitközséget képviselő” és b) „mint ha ezen védnökség a városi kegyúr megbízottja lenne.”

Ugy mint máshol, Zomborban is róm. kath. hitközség nem létezik, mert mi róm. kath. lakosok semmiféle hitközségi szervezettel nem bírnak.

A patronatusi jog fenálló törvényeink szerint minden szabad kir. város törvényhatóságát illeti meg; így pl. Szabadka, Szeged és Budapest fővárosi törvényhatóságai a papválasztási jogot közgyűléseikben gyakorolják, a plébánosokat, segédlelkészeket és egyéb egyházi alkalmazottakat saját házipénztárukból fizetik annélkül, hogy a helybeli plébánosoknak vagy az egyházmegyei hatóságoknak a vagyonek kezelésére nézve külön befolyásuk lenne.

Közudomású azonban, hogy Pozsonyban, Komáromban és Zomborban a róm. kath. egyházi ügyeket az illető városi törvényhatóságok róm. kath. tagjai elküldött intézők, és ezek külön közgyűlései egyszerűen védnökségnek nevezettnek; erre nézve nálunk irányadóul szolgál a városi szabadalomlevél 7-ik pontja, de ebből azt, hogy ezen egyházvédnökség a városi törvényhatósági bizottság, vagyis saját magának megbízottja lenne, kimagyarázni okszerűen nem lehet.

Mindazt a mit a városi tanács a zombori kegyuri fogalom megállapítására nézve felhoz, részletesen cáfolni

feleslegesnek tartjuk, mert van abban több ellentmondás mint törvényes alap.

Ismeretes továbbá, hogy a falukon a róm. kath. vagy más keresztény földes ur, nemcsak a plébános választásának jogát, hanem a templomok és paplakok felépítésének és fenntartásának terheit is viselik, ugyanez áll a szab. kir. városokra nézve is a kibővítéssel, hogy a városok 100 évet meghaladó törvényes gyakorlat alapján a róm. kath. egyházhoz tartozó, nem kizárólag vallási alapítványokat és jövedelmeket, önállóan kezelik.

Mi sem kívánunk valami különösét, és csak azt, hogy amely jogokat az 1749-ik évben kelt városi szabadalomlevél alapján eddig is gyakoroltunk, és a melyeket más szab. kir. városok a róm. kath. egyházak vagyona nézve gyakorolnak, azoktól a Zombor szab. kir. város törvényhatóságát képező alólított védnökség se legyen megfosztva.

Mind ezek alapján tisztelettel megkeressük a tekintetes városi közigazgatási bizottságot: sziveskedjék a városi tanács 11044. közig. ex 1889. számú határozatának sérelmes részét a fentebbiekhez képest módosítani.

Kelt Zomborban, 1889. december hó 8-án tartott védnökségi közgyűlésből.

ELŐFIZETÉSRE FELHÍVÁS a „BÁCSKA” XIII. évfolyamára.

Helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.

Neptanítók számára:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor** könyv- és könyvnyomtatásos vállalatának küldendők.

Hirek.

Személyi hir. Iteni szerb körökben a szentmihályi szívescsanak alkalmából a bizonyosság ki-szinezve kolportáltak azt a hírt, hogy Brankovits György temesvári g. kel. püspök, zentai hírneves földik és volt zomborkertületi esperes, patriárka helyettesessé nevezett volna ki. E hírek megerősítését vagy cáfolatát gondos utánjárás mellett sem érthetjük el.

A nmélet. magy. kir. vallás- és közoktatási miniszter közönete Fejér Gyula zombori apát-plébános urnak: „54,940. sz. Örömmel értesítem, hogy nagyságod egy Zomborban felállítandó zeneakadémiája alapja javára 200 forint adományozott. — Fogadják ezen ünnelet és hazafias áldozatkészségeért őszinte köszönetemet. Budapest 1889. évi december hó 11-én. Gr. Csáky s. k.”

Kinevezés. Ófésége Szerdahelyi Sándor zentai járásbírósi albirót a szabadkai kir. törvényszékhez bíróvá uevezte ki.

Meghívó. Ugy a nagyérdemű közönség, mint kiválóan a helybeli iparos és kereskedő uraknak örömmel hozzuk tudomásukra, hogy a Sándor Béla főispán ur ömeltőségének védnöksége alatt Zomborban rendezett általános ipar- és kereskedelmi kiállítás kitüntető érmei és oklevelei elkészülvén, azok a városháza nagytermében 1890-dik évi január hó 5-én d. e. 10 órakor fognak innepélyesen kiosztatni. Az innepély programját a kiállítás igazgatósága a következőkben állapította meg: 1. „Szent az érzet...” Eneklő „zombori népköri iparos dalárda”. 2. Titkári jelentés a kiállításról. 3. A számvizsgáló bizottság jelentése a pénztári állapotról. 4. Határozat a kiállítás tiszta jövedelmének hová fordítása iránt. 5. A kiállítási érmei és oklevelek kiosztása. 6. „Szózat”. Eneklő „zombori népköri iparos dalárda”. Ezen innepélyre ugy az érdekelte iparos és kereskedő urakat, mint a nagyérdemű közönséget tisztelettel van szerencsénk meghívni. Zombor, 1889. évi december hó 19-én. A kiállítás igazgatóságának megbízásából: Schaffner József, Zsulyevits Ernő, kiáll. elnökök.

Választás. Novoszelli közönség képviselőtestülete Pekár Béla, pénzügyigazgatósági díjnokat, irnökká választotta meg.

Postai újítás. A jövő esztendőben új levélbélyegeket fognak forgalomba hozni. A bélyegeket ugyanazon rendszer szerint készítik, mellyel az új forintosokat készítették. Eppen ezért kellett egy időre elhagyni a bélyegeket kibocsátását, mit már újesztendőre terveztek. Az új forintosok ellen tudniillik még mindig annyi a panasz, hogy az illetékes körök ki akarják még jobban próbálni az új rendszert s csak azután készítik el a bélyegeket.

Gőzfürdő. Ma pénteken egész délelőtt nyitva lesz a gőzfürdő. (Tekintettel a közbiztonságának óraszámában ki nem fejezhető végére és a gyengébbekre, megjegyzzük, hogy a bejárat az „Elefánt” nagy kapujával szemközt van.)

Bezdánban az uralkodó járványos betegségek miatt az iskolákat bezárták.

Fényes temetés volt a hó 12-én Zentán. Majoros István, a mult számban parentált zentai polgárnak, temetési kísértek az ottani temetőben örök nyugalomra. A temetésen a város összes társadalmi egyletei, valamint hatósága is testületileg részt vettek.

Elegáns s fényes berendezésű szállodánk lesz a jövő évre. Ugyanis, mint hiteles forrásból értesülünk, Szemző Gyula ur a „Vadászkürt” szállodát teljesen átalakítja s azt valódi nagyvárosias fénytellessé és kényelemmel rendezi be. Ideje már, hogy városunkban is legyen egy a korszellemmel megfelelő kávéház és szálloda!

Merénylöt egy tanár ellen. Petrovits Dömét, a helybeli szerb tanítóképző derék tanárját, szerdán délután két órakor a szerb tanítóképző irodahelyi-

ségében egy kicsapott nevendék, Szeics Gábor, megtámadta s káromlások között tetleg bántalmazta. A meglepett tanár azonban csakhamar legyűrte a haszontalan támadót s rövid dulakodás után az irodából kitaszkolta s az esetről azonnal jelentést tett a rendőrségnek. Itt Szeics beismerte tettét, melyet szerinte azért követett el, mert a tanítóképzőből való kizárását Petrovits művének tartja. Enyhítő körülményül felhozza, hogy ő teljesen ittas állapotban volt midőn a bosszu heve elragadta s előbbeni tanárát tetleg bántalmazta. A rendőrség tekintettel arra, hogy Szeicsnek sem állandó lakhelye, sem foglalkozása nincsen, a merénylöt illetőségi helyére, Csereverre toloncoltatta.

Német alaposág. A Pécssett megjelenő „Fünfkirchner Zeitung” legutóbbi számában azt újságolja, hogy a gőzkomp a Tiszán át Gombosnál, a jégzajlás miatt, nem közlekedik.

Jótékonycélu hangverseny és tánc. A helybeli felsővárosi óvoda javára f. hó 28-án hangversennyel egybekötött táncfűtérke lesz a Vadászkerthben. Több zombori műkedvelő szíves közreműködését megígérvén, a hangversenynek jó sikert jósolhatunk. Jegyek 1 frtjával kaphatók a város nagyobb üzleteiben: Schön Adolf, Goldfahn Sándor, Stein és Engel, Teitseh Gáspár sath. uraknál.

Ribillió az óvoda körében. Egy ügybuzgó óvóbarát fáradozásának köszönhető, hogy négy évvel ezelőtt egy egyelet alakult, melynek célja Zomborban a felsővárosban egy óvodát fenntartani. Ezen egyelet 30 tagból áll csak és ezek oly szép összhangban működtek közre, hogy a 3 hónappal ezelőtt lelepett igazgatóság 200 frtot megtakarított tőkét tett rendeltetése helyére. A folyó évi szeptember havi restauráció alkalmával azonban megtörtént, hogy nagyon fiatal elem került az igazgatótanácsba, melyek udvarlásra, mulatozásra és efelékre ugyanalkalmasak lehetnek, de egy óvoda fenntartására komoly gondolkodású és megletebb koru egyének kívántanak. Így történt, hogy mult télen az igazgatótanácsnak 1—2 ilyen fiatal tagja, — állítólag megsértett hiúságból — azon fáradozott, hogy óvóegylet cége alatt folyó december hó 28-án egy táncmulatságot rendezzen. Hiába tiltakozott ellene az elnök és a többi tagok, hiába hozatott fel a december 19-iki közbizsora, hiába történt hivatkozás a december 31-iki dalestélyre, mindezen érvek nem használtak. Hisz mit is ér ezen fiataloknak az okos szó, szemesé a világ módjára csináltak háromnak közgyűlést, felvettek jegyzőkönyvet is, s elhatározták — természetesen egyhangulag — hogy az egyelet 28-án táncmulatságot rendez. Diplomata módjára, a bizottság kedvéért sebtiben egy interregnumot is improvizáltak, a mennyiben az elnököt két heti leköszönésre bírták azon ígérettel, hogy ezt a többi tagok előtt titokban tartják. Viszont tekintettel minden eshetőségre, jónak látták az interregnum időtartamára az elnök kezénél lévő pecsétet magukhoz ragadni. Most ok a helyzet urai a lá General Fonseca de Brazília! A leköszönt elnök nevében verbuválnak táncrendező fiatal embereket, hirdetik a hatóságnál és a közönségnek, hogy az óvóegylet rendezi a táncmulatságot. És most kérdezzük, mit akarnak ezek a fiatal hősök elérni? Talán meghasonlást az egyleti tagok közt? Biztosít bennünket a többi tagok tapintata, hogy ez nem sikerülhet. Egyet elérhettek volna, és pedig azt, hogy azon tagokat, kik őket tisztségükbe emelték, figyelmeztessék, hogy korunknál s ténykedésüknél fogva nem oda valók, hisz már köztudomású a szeptember havi restauráció eme baklövése. A egyelet buzgó tagjai egyelőre nem tehetnek egyebet, mint azt, hogy az állítólagos „óvóegylet” elmaradnak, hadd legyenek ezen hősök nemcsak a helyzetnek, de a helyeknek is egyedül urai. (Beküldtetik.)

A negyedmillió bűnperben folyó hó 16-án hangzott el az ítélet. A vádlottak, számszerint huszonhármán, két padosorban foglaltak helyet. Az ítélet rendkívüli hatással volt rájuk. Egyik-másik sirva fakadt. Csonka Bálint, aki legnagyobb büntetést kapott, mélyen lehorgasztotta a fejét. Legnagyobb érdekelték nyilvánult természetesen a negyedmillió lopás tettesének sorsa iránt. A negyedmillió lopásban csak Vucsetics, Madaczki itéltek el, a két Juhász és Madaczkiné elegendő bizonyítékok hiánya miatt fölmentettek; bár — emeli ki az ítélet — a gyanu alapos ellenük. A szökésben levő Madaczka-pár ügye függőben marad. Rác Gyula elnök hirdette ki a nagyszabású ítéletet, melynek elődása teljes 2 órát vett igénybe. E szerint: Vucsetics Imre 7 rendbeli lopás büntette, 1 lopás büntetésének kísérlete, 1 lopás vétségében való részesség, 1 orgazdaság vétsége, 2 rendbeli közokirathamisítás büntette, 3 rendbeli hamis közokirat tudatos használatának büntette és 1 közbiztonság elleni kihágás miatt 10 évi fegyházra, melyből 10 hó kitöltöttnek vétetik és 10 évi hivatalvesztésre; Bulgovics Antal 1 szándékos emberölés büntette, 2 be-töréses-lopás büntette, 2 orgazdaság büntette, 2 hamis közokirat tudatos használatának és 1 közbiztonság elleni kihágás miatt 10 évi fegyházra, melyből 1 és fél év kitöltöttnek vétetik és 10 évi hivatalvesztésre; Madaczki Antal 3 lopás büntette miatt 6 évi fegyházra, melyből 6 hó kitöltöttnek vétetik és 6 évi hivatalvesztésre; Törköly Vera 3 orgazdaság büntette, 1 orgazdaság vétsége és 1 hamis közokirat tudatos használatának büntette miatt 5 évi börtönrre, melyből 1 év kitöltöttnek vétetik és 5 évi hivatalvesztésre; Gyurkovics Mézes István 1 lopás büntette, és 1 hamis közokirat tudatos használatának büntette miatt 5 évi börtönrre, melyből 6 hó kitöltöttnek vétetik és 5 évi hivatalvesztésre; Csonka Bálint 1 rablás és 1 lopás büntette miatt 12 évi fegyházra, melyből 8 hónap kitöltöttnek vétetik és 10 évi hivatalvesztésre; Korhecz János csendbíztos, 1 rablás büntette és 1 könnyű testi sértés vétsége miatt 8 évi fegyházra, melyből 1 év kitöltöttnek vétetik, 20 forint pénzbüntetésre és 10 évi hivatalvesztésre; Faragó József 1 rablás, 1 lopás büntette és 1 lopás vétsége miatt 5 évi fegyházra, melyből 1 év kitöltöttnek vétetik és 5 évi hivatalvesztésre; Balázs Bartus 1 orgazdaság büntette és 1 bűnpártolás vétsége miatt 4 évi börtönrre, melyből egy fél év kitöltöttnek vétetik és 5 évi hivatalvesztésre; Braun Kati (Balázs Bartusné) 1 orgazdaság büntette miatt 2 évi börtönrre és 3 évi hivatalvesztésre; Löwi Jakab 1 orgazdaság büntette miatt 2 és fél évi börtönrre és 3 évi hivatalvesztésre; Pintér Imre 1 lopás büntette miatt 1 évi börtönrre és 3 évi hivatalvesztésre; Bossert József 1 orgazdaság büntette miatt 1 évi börtönrre és 3 évi hivatalvesztésre; Laki János 1 lopás büntetésében, mint bűnéged 6 havi börtönrre és 3 évi hivatalvesztésre;

M
Faragó Miklós
melyből 2 hó kitöltöttnek vétetik és 2 évi hivatalvesztésre; Lakatos József
tos használatának büntette miatt 5 évi börtönrre és 5 évi hivatalvesztésre; mely vizsgálati hivatalvesztésre; tiszterts vétségében pénzbüntetésre; büntette alól Ju Mihály és Madarás a szökésben Róza, továbbá K irányában a vadlált pénz, értékmintegy 40,000 részének, körül az elítéltek marhetős derültetésé Faragó József István szabadlalt a törvényszék lebezzett, Semásköre mért ítélet Törköly Verát k **Baja** va a kereskedelmi n a budapesti gyorkegyeskedjék.

Vasuti menet

Szegedől Erzs
Szeged
Röszke
Horgos
Palics
Szabadka

Szabadkától Szeged
Szabadka
Tavankút
Bajmók
Militics
Zc nbor
Szt.-Iván
Szóna
Gombos
Erdőd
Dálya
Dráva-Szarvas
Eszék

Szabadkától Budapest
Eszék
Dráva-Szarvas
Dálya
Erdőd
Gombosról
Szóna
Szt.-Iván
Zombor
Militics
Bajmók
Tavankút
Szabadka

Szabadka
Palics
Horgos
Röszke
Szeged

Zombortól Budapest
Zombor
Szabadka
Szabadka
Kelebia
Kis-Szálás
Kis-Körös
Kis-Körös
Budapest

Budapesttől Zom
Budapest
Kis-Körös
Kis-Körös
Kis-Szálás
Kelebia
Szabadka
Szabadka
Zombor

Szabadkától Belgrád
Szabadka
Csantavér
Topolya
Hegyes-Feketehegy
Verbász-Kula
Ó-Kér
Kiszáér
Ujvidék
Zimony
Belgrád

Belgrádtól Szabadka
Belgrád
Zimony
Ujvidék
Kiszáer
Ó-Kér
Verbász-Kula
Hegyes-Feketehegy
Csantavér
Szabadka

Szabadkától Bajág
Szabadka (vendéglő)
Csikéria
Bács-Almás
Bikity-Borsód
Baja

Bajától Szabadka
Baja
Bikity-Borsód
Bács-Almás
Csikéria
Szabadka (vendéglő)

Kis-Köröstől Kalocsára
Kis-Körös (vendéglő)
Kecel
Óreg-Csertő
Kalocsa

Kalocsától Kis-Körög
Kalocsa
Óreg-Csertő
Kecel
Kis-Körös

1890-95

Melléklet a „Bácska“ 100-ik számához.

Faragó Miklós 1 lopás büntetése miatt 3 évi fegyházra, melyből 2 hó kitöltöttnek vétetett és 3 évi hivatalvesztésre; Lakatos József 1 lopás büntetése és 1 hamis közokirat tudatos használatának büntetése miatt 2 és fél évi fegyházra, mely vizsgálati fogsága által kitöltöttnek vétetik és 3 évi hivatalvesztésre; Sipos Demjén és Kristóf Imre könnyű testisítés vétsége miatt fejenként 2 hónapi fegyházra és 20 ffrt pénzbüntetésre ítéltettek. Fölmentettek a Geiger-féle lopás büntetése alól Juhász Zsigmond János, Juhász Zsigmond Mihály és Madaczki Antalné. Fügőben marad az eljárás a szokásban levő Maczonka György és neje, Majlát Róza, továbbá Füstös Máté és neje, végül Varga György irányában a vádlottak előkerüléseig. Az elítélteknél talált pénz, értékek és egyéb ingatlanok eladási árából mintegy 40,000 forint fog kikerülni, a Geiger pénz többi részének, körülbelül 230 ezer forintnak megtérítésében az elítéltek marasztaltattak. Az ítélet ezen része meglehetősen derültséget keltett. Balázs Bartos, Törkölly Vera, Faragó József, Faragó Miklós, és Gyurkovics Mózes István szabadlábra helyezése iránt tett védői kérelemnek a törvényszék helyet nem adott. Valamennyi elítelt föllebbezett, Schmidt Imre kir. ügyész a nagyobb bűnökre mért ítélet enyhének találja, ezek ellen, csupán Törkölly Verát kivéve, föllebbezett.

Baja város közig. bizottsága kérvényt intézett a kereskedelmi miniszterhez, hogy Bajáról Szabadka felé a budapesti gyorsvonathoz direkt összeköttetést létesíteni kegyeskedjék.

Vasuti menetrend 1889. évi október hó 1-től.

Szigetköz Székiig.		Személyi.	Személyi.	Vegyes V.
Szeged indul		8.01	12.00	5.45
Röszke		8.20	12.18	9.09
Horgos		8.35	12.34	9.36
Pálics		9.07	1.05	10.17
Szabadka érkezik		9.22	1.20	10.36
Szigetköz Székiig.		Személyi.	Személyi.	Vegyes V.
Szabadka indul		6.37	2.10	5.34
Tavankút		7.01	2.50	6.09
Bajnok		7.20	3.19	6.40
Militics		7.49	4.12	7.25
Zenbor		8.09	5.00	8.05
Szt. Iván		8.29	5.35	8.36
Szótta		8.42	5.57	8.55
Gombos érkezik		8.53	6.16	9.11
Erdőd indul		9.43		10.40
Dálya		10.10		11.29
Dráva-Szarvas		10.27		11.50
Eszék érkezik		10.50		12.21
Eszék Székiig.		Személyi.	Személyi.	Vegyes V.
Eszék indul		5.05		3.46
Dráva-Szarvas		5.27		4.23
Dálya		5.55		5.08
Erdőd érkezik		6.08		5.24
Gombos indul		7.08	9.15	6.24
Szótta		7.21	9.34	6.46
Szt. Iván		7.34	9.54	7.09
Zenbor		8.00	10.49	8.10
Militics		8.14	11.13	8.38
Bajnok		8.49	12.00	9.37
Tavankút		9.04	12.22	10.02
Szabadka érkezik		9.27	12.55	10.42
Szigetköz Székiig.		Személyi.	Személyi.	Vegyes V.
Szabadka indul		2.35		5.11
Pálics		2.51		5.32
Horgos		3.22		6.19
Röszke		3.35		6.36
Szeged érkezik		3.53		7.00
Zombortól Budapestig.		Gyorsvonat.	Személyi.	Vegyes V.
Zombor indul		8.00	10.49	8.10
Szabadka érkezik		9.27	12.55	10.42
Szabadka indul		9.32	1.45	10.50
Kelebia			2.43	11.52
Kis-Szállás		10.11	3.03	12.20
Kis-Körös érkezik		10.59	4.12	1.58
Kis-Körös indul		11.06	4.21	2.13
Budapest érkezik		1.25	7.30	6.40
Budapesttől Zomborig.		Személyi.	Gyorsvonat.	Vegyes V.
Budapest indul		8.00	2.40	9.40
Kis-Körös érkezik		11.04	4.52	1.48
Kis-Körös indul		11.16	4.59	1.59
Kis-Szállás		12.28	5.48	3.41
Kelebia		12.46		4.05
Szabadka érkezik		1.02	6.12	4.24
Szabadka indul		2.10	6.37	5.31
Zombor érkezik		5.00	8.09	8.05
Szabadkától Belgrádig.		Gyorsvonat.	Személyi.	Vegyes V.
Szabadka indul		5.50	1.46	6.26
Csantavér			2.11	6.16
Topolya			2.34	6.59
Hegyes-Feketehegy			2.56	7.16
Verbász-Kula			3.16	7.30
Ó-Kér			3.34	7.44
Kiszér			3.51	8.15
Újvidék		7.40	4.19	8.21
Zimony érkezik		8.59	6.20	9.45
Belgrád		9.09	6.45	10.05
Belgrádtól Szabadkáiig.		Gyorsvonat.	Személyi.	Vegyes V.
Belgrád indul		3.02	5.30	3.25
Zimony indul		3.12	6.11	4.01
Újvidék		4.43	7.43	7.19
Kiszér				7.58
Ó-Kér			8.13	8.22
Verbász-Kula			8.28	8.51
Hegyes-Feketehegy			8.40	9.14
Topolya			8.57	9.47
Csantavér				10.13
Szabadka érkezik		6.30	9.32	10.50
Szabadkától Hajóig.		Vegyes V.	Személyi.	
Szabadka (vendéglő) indul		5.45	2.45	
Csakeria		6.32	3.20	
Bács-Almás		7.18	3.52	
Bikity-Borsód		8.02	4.26	
Baja érkezik		8.52	5.02	
Hajótól Szabadkáiig.		Személyi.	Vegyes V.	
Baja indul		10.26	6.50	
Bikity-Borsód		11.05	7.51	
Bács-Almás		11.45	8.47	
Csakeria		12.10	9.21	
Szabadka (vendéglő) érkezik		12.40	10.00	
Kis-Köröstől Kalocsáiig.		Vegyes V.	Személyi.	
Kis-Körös (vendéglő) indul		11.27	5.10	
Kecel		12.09	5.48	
Óreg-Csertő		12.40	6.15	
Kalocsa érkezik		1.07	6.38	
Kalocsától Kis-Körösig.		Személyi.	Vegyes V.	
Kalocsa indul		8.55	2.18	
Óreg-Csertő		9.19	2.46	
Kecel		10.03	3.35	
Kis-Körös érkezik		10.26	4.02	

A tiszaparti vasut menetrendje:

Szabadkától Ó-Becseiig.		Vegyes V.	Vegyes V.
Szabadka indul		4.50	3.51
Verucis		5.20	4.23
Ó-Kanizsa szállás		5.42	4.45
Bogáros		6.06	5.11
Elágazás Horgos felé		6.25	5.30
Zenta		7.09	5.9
Ada		7.48	6.38
Mohol		8.06	6.56
Petrovosszello		8.28	7.18
Ó-Becse érkezik		8.55	7.45
Ó-Becseitől Szabadkáiig.		Vegyes V.	Vegyes V.
Ó-Becse indul		5.00	4.12
Petrovosszello		5.30	4.44
Mohol		5.50	5.06
Ada		6.05	5.24
Zenta		6.59	6.18
Elágazás Horgos felé		7.07	6.26
Bogáros		7.34	6.51
Ó-Kanizsa szállás		8.00	7.17
Verucis		8.22	7.39
Szabadka érkezik		8.49	8.06
Szigetköz Zentiig.		Vegyes V.	Vegyes V.
Szeged indul		2.31	
Röszke		3.01	
Horgos		3.31	
Martonos		3.57	
Ó-Kanizsa		4.29	
Adorján		4.57	
Elágazás Szabadka felé		5.17	
Zenta érkezik		5.25	
Zentától Szegedig.		Vegyes V.	Vegyes V.
Zenta indul		6.44	
Elágazás Szabadka felé		6.52	
Adorján		7.14	
Ó-Kanizsa		7.40	
Martonos		8.08	
Horgos		8.39	
Röszke		8.58	
Szeged érkezik		9.23	

Észrevétel. A kövénnyomott számok az esti 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő újjeli időt jelentik.

A vonatok közlekedési ideje a budapesti idő szerint van kitüntetve.

Sertéskiviteli rendelet. A földmívelési miniszter a napokban rendeletet intézett a törvényhatóságokhoz, mely szerint a trieszti helytartóságnak november hó 28-án kelt átirata értelmében a Magyarországból a helytartóság területére közvetlenül szállított sertések csak Triest (déli vasut) és Pola vasuti állomásokon rakhatók ki, hol a sertések állatorvos vizsgálja meg. Ha a kirakásnál az állatok között csak egy is betegnek találatik, a szállítmány a legközelebbi tehervonattal, a feladó veszélyére és költségére, a feladó állomásra fog visszaküldetni; ha csak az állatok Triest és Polában, a közvágóhídon állategészségrendőri felügyelet mellett le nem vágthatók és ha a sertések az állomásról más patás állatok fertőzésre teljesen kizáró módon nem szállíthatók a közvágóhídra. Horvát-Szlavonországból és a megszállott területekről való sertésszállítmányok, melyek közvetlenül, azaz nem Magyarországon át vitetnek be, a fenti intézkedés nem alkalmaztatik.

Felolvasást tart Baján e hó 21-én az ifjusági egyetben Stern Adolf.

Erdékes levél. New-Yorkból december 5-iki kelettel C. M. Gruby, bulkeszi földink, akire a rámtérlemés fölött irt cikke után bizonyára emlékeznek olvasóink, a következőket írja nekünk: Mielőtt a minap az Egyesült Államok legészakibb részében fölfedezett Montanes és Idakosz nevű gazdag bányákba három hónapig tartó fordulóra innen visszatérnék: nem állhatom meg említés nélkül, hogy milyen kellemesen esett itt a távolban becses lapját egy párisi jó barátom utján kezimhez kapni s abból az otthoni viszonyok iránt tájékozódni. Ha talán önök érdekelnek ezen új államok sorsa, szives kétszeggel ajánlkozom élményeim leírására. En néhány barátommal e vidéket egész angol Kolumbiáig, tehát az északnyugoti határig, átvadásztam, kilométernyi mély tárnakban napokig tartózkodtam s így az országot, mint népet, valamint a vadászati viszonyokat tizetesen ismerem. December végén vagy legmesszebb január elején visszatérek ide és elég lesz egypár tájékozó szó, hogy leveleimet megkezdjem. A régi barátságmal maradok szerkesztő nrnak live: C. M. Gruby, Bulkeszről, Bács-Bodrogh vármegyében.

Gyászhir. Grünbaum szül. Krieszhaber Róza a maga, gyermekei és rokoni nevében a legmelyebb fájdalomtól tört szívvel jelenti, hogy feledhetlen jó férje, gyermekeinek szerető atyja és családjának hű rokona, Grünbaum Fülöp, megye bizottsági tag és községi képviselő, folyó évi december hó 15-én reggeli 6 óraker életének 71. boldog házasságának 36-ik évében elhunyt. Grünbaum Pál karterünk, az „Ó-Becse és Vidék“ szerkesztője, édes atyját gyászolja a derek elhunyt polgárban.

Jarványok szunete. Baján a főgimnázium, preparandia és polgári iskola újból megnyitott. A többi tanintézetek január 2-ig zárva maradnak.

Ó-Becsei hírek. Az „ó-becsei polgári magyar dalkör“ ismét egy nemes eszme megtestesítésén fáradozik. Ugyanis tagjai elhatározták, hogy a dalkörből kiindulva műkedvelői társulatot alakítsanak. A társulat már megalakult, s most teljes erővel folynak az előkészületek. A előadások január hó első felében fognak megtartani, melyre már a szerepek a napokban kiosztattak. Közönségünk meglehetősen érdeklődést mutat már most az ügy iránt, ami csak bátoritást szolgálhat a fiatal műkedvelőknek. A társulat célja az, hogy állandóan megalakulván, gyakrabbi előadásainak tiszta jövedelmével jótékony egyleteket s nemes célú mozgalmakat anyagilag támogasson s e nemes cél hisszük, hogy közönségünk pártfogását biztosítani fogja a műkedvelői társulat részére. — E hó 16-án este az „ó-becsei polg. magyar dalkör“ tagjai testületileg tisztelgetek szeretett elnöküknel: Gortva Lázár urnál, névünnepe alkalmából. Az „Eji dal“ elneklése után a dalkör karnagya élette az elnököt, mire a kar „tust“ zendített. Végül a Nemzeti borsdal sikertült és tetszést aratott elneklése után a kar elszólt. —s.—

Piros Józsi zenekara ma este a Csitaonica vendéglőben játszik.

Meghívó. A zombori jótékony magyar nőegylet karácsonyfánnepele, melyen 142 iskolás szegény gyermek fog felruháztni, f. hó 22-én, azaz vasárnap délután 3 óraker a városház nagytermében fog megtartani: ezen

ünnepeyre a nagyérdemű közönséget, a jótékony egylet nevében, tisztelettel meghívni ezen val szerencsém. Esztergamy Borbála, nőegyleti elnök.

Igazoló választmányi ülés. A vármegye igazoló választmánya a folyó hó 4-én megejtett megyebizottsági tag választások megbirálása céljából folyó hó 19-én (csütörtökön) délután 5 óraker az alispán hivatalos helyiségében ülést tartott, melyen igazoltattak: Gyurgyevón Mosovits L. Dusan, Petrovácon Árnas András 108 szóval, Kunbaján Bakay Dezső 76 szóval; Nemes-Militicsen Knézy József 76 szava ellen 131 szóval dr. Vujevich Zoltán. Nekik az igazoló jegyek rögtön kiszolgáltattak.

Irodalom.

Karácsonyi irodalmi utmutatókép szolgál Révai testvérek budapesti könyvkereskedésének és kiadóhivatalának (Budapest, IV., Váci-utca 1.) most megjelent új díszes kiállítású könyvjegyzéke. Felesleges talán itt azt megjegyezni, hogy a szívet és lelket megörvendeztetni célzó ajándékok közt egy jó könyv a legszebb és legnemesebb ajándék és így szívesen követjük az utmutatást, mit e jelesen szerkesztett és gondosan összeállított jegyzék nyújt. Feltétlen elismerést érdemel e jegyzék már csak azért is, mert irodalmunknak, a magyar könyvpiacnak teljes, egészen a mai napig kibátó képét nyújtja és így csak választanunk kell belőle, hogy mindenkép meg legyünk elégedve. Az egész jegyzéket le kellene nyomtatni, hogy részletesen méltáshassuk, de térszűke miatt annak csak kiválóbb részeit emeljük ki. Ott van mindjárt az első lapon „A legújabb kor története“ című történelmi munka, mely a Ribáry-Molnár-Marcali-féle képes világtörténet folytatása gyanánt a világtörténelemnek napjainkig terjedő eseményeit mutatja be. Marcali Henrik kiváló történészünk lévén e mű szerzője, az ő általánosan ismert neve kezkesedik a munka jelességéről is. Karácsonyi ajándéknak célszerű e műre előfizetni, mert összesen legfeljebb 25-30 füzetben fog megjelenni. Itt a kedvező alkalom egy nagybecsű szép-irodalmi könyvtár olcsó beszerzésére. 58 kötet eredeti regény (Tolnai, Bródy, Csiky, Szathmári, Teleki) egyszerre megszerezve csak 50 ffrt (70 ffrt 10 kr helyett), 33 kötet kitünő fordított regény pedig (Ohnet, Zola, Delpit, Halévy stb.) pedig csak 30 ffrt. — Lehet-e szebb karácsonyi ajándékot képzelni, mint a „Nemzeti könyvtár“ cím alatt megjelenő „Magyar remekírók népszerű kiadását“. Itt találjuk a régiebb és újabb klasszikus írókat halhatatlan munkáikban. Révai testvérek e nagybecsű vállalatot megszervezve, díszes kötetekben és előnyös részletfizetési módokat mellett is szívesen rendelkezésére bocsátják azoknak, kik a céghez közvetlenül fordulnak. Örömmel lapozzuk e jegyzéknek azt a részét, mely az ifjusági szellemi igényeinek kielégítését célozza. Az ifjusági könyvek, hazafias, tanulságos és előzhető ifjusági iratok oly nagy száma van itt felsorolva, hogy csak a névsor elolvasásánál is büszkébben ver szívünk. Ime, szűlők válogassatok! Van itt képes könyv szöveg nélkül 2-5 éves, szöveggel pedig 5-8 éves gyermekek számára; itt vannak a pompás A-B-C-k, a melyekről a tudományozomjas fiatal lélek mohón meríti az ismereteket; itt vannak a 8-12 éves gyermekeket gyönyörkötető mesekönyvek, elbeszélések, utleírások; itt találjuk Mikszáth, Meyne Read, Robin Hood, Stevenson remekszép dolgait; itt vannak a történelmi művek, a képző ifjusági iratok, melyek közül legyen elég Széchenyi Béla gróf, Stanley utazási műveit, Könyves Tóth Kálmán lelkesítő, hazafias dolgozatait felemlitünk. Regények, elbeszélések, verses könyvek, szindarabok, humoros és komolyabb olvasmányok szép sorrendben előállítva... a magyar irodalomnak valóban magasztos képe!... Kevés hozzátenni valónk van még. Itt a jegyzék, olvasások, — a szépet és jót hozassatok! Műlő becsű, csillogó külsejű értékével arányban nem álló drága áron beszerzett csecesbecsék helyett válogasson mindenki e jegyzékből csak 1-2 könyvet és ezentul minden karácsonyra tudni fogja, mivel szerezhet kedveseinek legnagyobb örömet. — A jegyzéket Révai testvérek szívesen megküldik mindenkinek, a ki eziránt hozzájuk fordul.

A karácsonyi könyvpiac egy oly könyv jelent meg, melyet nagy örömmel fogunk üdvözölni mindazok, kik igazán jó barátjai az ifjuságnak. A könyv címe: A munka öröme és dicsősége. Ifjaink számára Mantegazza nyomán írta dr. Kerékgyártó Elek. A munka öröme és dicsősége kedves olvasmánya lesz az ifjuság ama részének, mely nem csupán szórakozást keres az olvasásban, hanem szívet gazdagítani, elméjét művelni, lelkét nemesíteni akarja. Az eszméknek oly pazarsága, a gondolatok mélysége lépten-nyomon bámulatba ejtenek bennünket. Minden fejezet a főtémának egy-egy variációja, s valóban igazi zsenialitás, a tudásnak sokoldalúsága, a tapasztalatnak rengeteg tárháza szükséges ahhoz, hogy a tizenkét fejezetben egyszer se találkozzunk ismétléssel. Minő gonddal vannak összeválogatva s egymás mellé állítva a példák, melyek e könyvben elmondott elvek illusztrálására szolgálnak. Egy valódi Pantheon ez, melyben mindazokkal a nagy alakokkal találkozunk, kiknek emlékét minden nemzet kegyelettel őrzi. E történelmi alakok életéből vett sok oly apró részlettel, annyi adattal ismerkedünk meg, melyek sokkal jobban, élesebben megvilágítják, plasztikusabban kibontorítják az egyesek jellemét, mint a leghosszabb disszertáció. Melegen ajánljuk minden szülő figyelmébe, mint a karácsonyi könyvpiac egyik legbecesebb ajándékát.

Magyar írók élete és munkái. A magyar irodalomtörténet-írás terén újabban igen öröndetes és élénk mozgalom indult meg, s minden évben nagy számmal jelentek meg irodalmunk történetének egyes mozzanataival foglalkozó dolgozatok. De mennél élénkebbé vált e mozgalom s az irodalmunk történeté iránti érdeklődés, hovatovább annál érezhetőbbé vált a hiánya egy oly lexikális munkának, mely a magyarországi írók életrajzát és munkásságát lehető teljesen foglalná magában. Régiebb e nemű munkáink már elavultak, s újabb nem lépet helyükbe. Ilyen hézagpótló munka megírására vállalkozott érdemes tudósunk idős Szinnyei József, a m. n. muzeumi hírlapkönyvtár őrje, ki körülbelül három évtizeden át gyűjtögette a hozzá való anyagot. Az anyaggyűjtés immár annyira kaladt, hogy a munka közrebo-

csatását meg lehet kezdeni. A Magyar írók élete és munkái című gyűjtemény a M. Tudományos Akadémia támogatásával az alulírottak kiadásában fog megjelenni. Magában foglalja betűrendben a magyarországi írók életrajzi adatait, munkáik jegyzékét és a róluk szóló dolgozatok sorozatát. A négy kötetre (32 füzet) terjedő munka egyelőre negyedévenként kiadandó öt-éves füzetekben jelenik meg: remélhető azonban, hogy 1896-ban az egész be lesz fejezve. Az első füzet 1890. január első felében jelenik meg, s minden füzet ára 50 kr lesz. Ezen hézagpótló munkát tisztelettel figyelmébe ajánljuk mindenkinek, ki irodalmunk történetét iránt érdeklődik; s hogy a nyomtatandó példányok száma felől tájékozva legyünk, kérjük, hogy a megrendeléseket az alulírott kiadónál mennél előbb bejelenteni sziveskedjenek. Budapest, 1889. december 1. Hornyánszky Viktor, akad. könyvtáros (a m. t. akadémia épületében).

A m. kir. postatakarékpénztár 1888. évi működése.

(Baross Gábor kereskedelmiügyi miniszter jelentéséből.)

A m. kir. postatakarékpénztár 1888. évi működésében mutatkozó eredményben az intézetnek immár három évet betöltő múltja nyer kifejezést. Vizsgálva az 1888-ik év forgalmi adatait, a tőkék rohamos és tulajdonképpen terjedő felgyülésének képét haszatlanul keresnők azokban. Amde a postatakarékpénztár aránylag fiatal intézmény nálunk, melynek még hódítania kell, célja sem az, mint más magánintézet, mely első sorban üzleti eredményekre törekszik. Mint állami intézet, mely kiválóan az apró tőkék megmentését és gyűmölcsözővé tételét, s így közvetve a takarékosági hajlamnak élesztését tűzte ki feladatának; a nemzet gazdasági életben hasznos és fontos szerepet tölt be, habár lassabb, de következetes arányokban szaporítja a hazai tőkét, s minél könnyebb és minél nagyobb biztosítékot magában rejtő alkalom nyújtása által előmozdítja a takarékoskodás általánosítását az országban. Ebben az üdvös irányban a postatakarékpénztár a lefolyt 1888-iki évben is tovább haladt egy lépéssel.

Az intézet külterjes fejlesztése az 1888-ik évben sem szűnhetett, és év végével tekintélyes számú, t. i. 3225 közvetítő hivatal maradt fenn a takarékbetétek elfogadására.

A közvetítő hivatalok, valamint az intézet budapesti főpénztára, a tárgyalt évben összesen 3.595,294 frt 13 kr betéteket fogadtak el és 2.808,767 frt 59 kr visszafizetéseket teljesítettek; a fennmaradt betétek álladéka ennél fogva 786,526 frt 54 krral gyarapodott. Ehhez hozzávetve az 1887-ik év végén fennállott 2.141,318 frt 96 kr, a teljes betétállag az 1888-ik év végén 2.927,845 frt 50 kr.

A betétállag gyarapodása 1888-ban az előző évhez képest — midőn az 721,752 frt 88 krt tett ki — 64,773 frt 66 krral, vagyis 8-9%-al nagyobb; az 1887. év végével fennállott álladéknak pedig 36-7%-át képviseli, mely arány, főleg ha tekintetbe vesszük, hogy a takarékpénztáraink betétálladéka az utóbbi években inkább csak a tőkésített kamatok hozzászámítása folytán növekedett, míg a postatakarékpénztárnál a tőkésített kamatok ma még aránylag alárendelt szerepet játszanak, bizonyára kielégítőnek mondható.

Számba véve az összeforgalmat, a postatakarékpénztárnál forgatott összegek kitettek: 1888. évben 6.404,061 frt 72 krt, 1887. évben 5.368,856 frt 27 krt, 1886. évben 3.934,630 frt 56 krt, összesen: 15.707,548 frt 52 krt. Az összeforgalom 1888-ban tehát, 1887. évhez képest 19-29%, 1886-ik évhez képest pedig 62-76% növekedést mutat.

Az év folyamán összesen 56,830 darab betétkönyvecske állított ki; 1887. év végével fennmaradt 110,939 darab betétkönyvecske, s így összesen 167,769 darab volt forgalomban. Végleg kiegyenlített 37,882 darab, s így a fennálló betétkönyvecskek száma az 1888. év végével 129,887 darab volt.

E szám, mely egyuttal a betevők számát jelenti, az 1888. évben 18,948 darabnyi tiszta szaporodással azonos, ami az 1887. évi 110,939 darabhoz szemben 17%-os növekedésnek felel meg.

Ha a forgalomban volt betétkönyvecskek számát a kiegyenlített betétkönyvecskek számával összehasonlítjuk, kiténik hogy kiegyenlített: 1888-ban 22-57%, 1887-ben 23-32%, 1886-évi 19-88%. Eszerint a kiegyenlített betétkönyvecskek arányszáma az előző évvel szemben csökkent.

Fölemlítsere méltó, hogy a magyar szövegű betétkönyvecskek száma a múlt évhez képest jelentősen növekedett. A kiállított betétkönyvecskek közül ugyanis volt:

	1886-ban,	1887-ben,	1888-ban,
magyar szövegű	70-6%	69-4%	73-3%
magyar-német	21-1%	19-4%	17-3%
magyar-horvát stb.	8-3%	11-2%	9-4%

Az ország lakosságának nemzetiségi viszonyait véve alapul, mondhatni, hogy csupán a magyar és német betétkönyvecskek viszonyozása felel meg — a ténylegesnél jóval nagyobb mértékben is — a lakosság nemzetisége szerint megállapított viszonyozásainak. Mindazáltal az adatokból alig lehet a többi nemzetiségeknek a postatakarékpénztár iránt való csekélyebb, vagy csökkenő érdeklődésére következtetni, sőt vannak jelenségek, melyek az intézménynek egyes nemzetiségi vidékeken mutatkozó élénk fölkarolását bizonyítják. A fennálló gyakorlat szerint a betevőnek oly szövegű betétkönyvecske szolgáltatni ki, aminőt maga kíván; s azért kiválasztás e szempontból igényel figyelembevételt az a tény, hogy a magyar szövegű betétkönyvecskek kiállítása az 1888-ik évben az említett mérvben növekedett. Ellenben a postatakarékpénztár terjeszkedése és általános hatásának erősödése mellett bizonyít az az adat, hogy 1888-ban már minden 1000 lakosra 7-10 postatakarékpénztári betétkönyvecske jutott, vagyis minden 127. személynek volt ily betétkönyvecskeje, míg 1887-ben csak minden 144-ik, 1886-ban pedig minden 200-ik személy szerepelt a postatakarékpénztár betevője gyanánt.

A fővárosban a részesedés aránya nemcsak fokozódó, hanem önmagában véve is fölülte kedvező. Itt ugyanis már 1886. év végével minden 27-ik személy birtokos a takarékpénztári betétkönyvecskevel, s ez arányszám 1887-ben 23-ra, az 1888-ik év végével pedig már 21-re szállt alá.

A betevőknek foglalkozás, nem, életkor stb. szerinti összeállított statisztikája mutatja, hogy a betevők részvételének viszonyozásai az előző évekhez képest, lényegesen eltérés alá nem estek. A gyermekek és tanulók ma is a legnagyobb számokkal szerepelnek, bizonyítékul az állami intézet nevelő hivatásának a takarékoság terén is. Nem kevésbé figyelmetkeltő a kézműiparos és gazdáközönségnek, ugyisint a cselédeknek és napszamosoknak, bár lassu, de következetesen emelkedő részvételük, a betevők sorában. Míg e foglalkozási osztályok 1887. végén 18,831 betevőt szolgáltatott, e szám 1888. végén fölmegy 23,711-re, tehát 4450 betevővel többre, ami 25-9% növekedést képvisel. Általában a munkás csoportok részvételére annál nagyobb súlyt kell fektetni, mert a postatakarékpénztár egész szervezeténél fogva főleg azok igényeinek kíván szolgálni, akiket hivatásuk lakhelyük sűrűbb változtatására készít.

A betevők közt 1145 jogi személy fordul elő, 480-nál több, mint az előző évben.

A forgalomnak már fönt kiemelt növekedéséhez képest, természetesen emelkedett az ügyesetek száma.

1888-ban a forgalomban volt 167,769 darab betétkönyvecske összesen 431,108 betét eszközöltetett és 118,654 visszafizetés teljesített, az ügyesetek száma tehát 549,762; 1887-ben a forgalomban volt 144,723 darab betétkönyvecske összesen 438,114 betét eszközöltetett és 106,855 visszafizetés teljesített, az ügyesetek száma tehát 544,969; 1886-ban a forgalomban volt 106,742 darab betétkönyvecske összesen 472,028 betét eszközöltetett és 67,036 visszafizetés teljesített, az ügyesetek száma tehát 539,064.

Ha a betétek és visszafizetések számának egymáshoz való viszonyát keressük, tapasztaljuk, hogy a visszafizetések száma 1888-ban a betéteknek 27-5%, a 1887-ben 24-4% és 1886-ban 14-2%-át képezte, vagyis a betétek a visszafizetésekhez ugy aránylanak, mint 3-8:1; 1887-ben, mint 4-1:1; és 1886-ban, mint 7:1-hez.

Egy betétkönyvekre esett tehát átlag: 1888-ban 2-6, 1887-ben 3, 1886-ban 4-4 betét és 1888-ban 0-7, 1887-ben 0-7, 1886-ban 0-6 visszafizetés, míg tehát a betétek átlagos száma apad, a visszafizetések állandó marad.

A betétek darabszámának az egyes vidékek szerinti való osztályozása megerősíti azon kezdettől fogva tapasztalt jelenséget, hogy a legtöbb betétek a budapesti kerület után, melynek forgalmát egyébként a főváros lényegesen befolyásolja, a soproni és pozsonyi kerületek szolgáltatták; a visszafizetések darabszáma is ennek megfelelően alakul.

Ha a kerületeket a betétösszegek tekintetében elért eredmények szerint csoportosítjuk, az első hely úgy, mint az előző években, szintén a budapesti kerület illeti, melynek 1.139,915 frt betétösszegében, az intézet főpénztáránál betett 83,191 frt 49 kr is bele van értve; a második helyet az 1886-ban az ötödik helyen sorakozott kassai kerület foglalja el és utána következnek, úgy mint 1887-ben, a soproni és pozsonyi kerületek.

A betétekből összesen: 1888. évben 2.808,767 frt 59 kr, vagyis 78-1%, 1887. évben 2.323,551 frt 68 kr, vagyis 76-3%, 1886. évben 1.257,532 frt 24 kr, vagyis 47% fizetett vissza.

A visszafizetések arányszámában tehát 1-8%-nyi emelkedés jelentkezik, ami — szemben azon ténnyel, hogy a betétek szaporodásával bizonyos határig növekedniök kell a visszafizetéseknek — bizonyára csekélynek mondható. De a visszafizetési arány önmagában véve sem nyilvánítható túlságosan, főleg ha tekintetbe vesszük a külföldi postatakarékpénztárak idevágó adatait. Így Ausztriában az 1888. évben visszafizetett összegek a betéteknek 85-73% át, Franciaországban és Olaszországban az 1887. évben 82-17%, illetve 87-70%-át képezték, sőt ha a visszafizetési arány mozgását a magán hitelintézeteknél szemléljük, tapasztaljuk, hogy például az 1887. évben Ausztriában a visszafizetések 101-71%-át tették a betéteknek, nálunk csaknem ugyanezt látjuk, mert itt minden 100 frt új betétre 101-94 század frt kifizetés esett.

A betétek és visszafizetések összegét ugyanazok számához viszonyítva kitűnik, hogy egy betétnél átlagos összege: 1888. évben 8 frt 34 kr, 1887-ben 6 frt 95 kr, 1886. évben 5 frt 67 kr; egy visszafizetésnek átlaga pedig: 1888. évben 23 frt 67 kr, 1887. évben 21 frt 74 kr, 1886. évben 18 frt 76 kr.

Az emelkedés a betétátlagnál 1 frt 39 kr, vagyis 20%, míg 1887. évben 1 frt 28 kr, vagyis 22-6%; a visszafizetési átlagnál 1 frt 93 kr, vagyis 8-8%, 1887. évben pedig 2 frt 98 kr, vagyis 15-9%. Mindenesetre kedvező körülmény, hogy a betétátlag tetemesebb arányban növekedett, mint a visszafizetési átlag.

Egy betétkönyvekre átlag 1888. évben 21 frt 45 kr, 1887-ben 21 frt 04 kr, 1886. évben 25 frt 08 kr belyeztetett el, és 1888. évben 16 frt 74 kr, 1887-ben 16 frt 05 kr, 1886-ban 11 frt 78 kr fizetett vissza.

Míg 1887. évben egy betevő által eszközölt átlagos betétnél apadtát észlelhetünk, addig 1888-ban ezen átlag is némi emelkedést mutat. A visszafizetési átlag hasonlóképpen azon örvedentes tapasztalatot nyújtja, hogy csak csekély mértékben emelkedett.

A postatakarékpénztár hivatászerűen az apróbb betétek gyűjtésével foglalkozván, ebbeli szerepkörének megítélésére kellő támpontot szolgáltatnak az alábbi adatok.

Az egyes betétkönyvecskekben az év végével fennállott betétkövetelések magassága ugyanis a következő volt: 5 frt 60-8%, 5-10 frt 11-6%, 10-20 frt 9-3%, 20-30 frt 4-4%, 30-40 frt 2-7%, 40-50 frt 1-7%, 50-100 frt 4-2%, 100-500 frt 4-6%, 500 frton fölüliek 0-7%.

Érdekes e helyen rámutatni azon tényre, hogy a hivatalos adatok szerint hitelintézeteknél a kisebb betétek az utóbbi évek alatt erősebben szaporodtak, mint a nagyobb betétek s az az 500 frtnál kisebb összegű takarékbetét könyvek száma 1884-től 1887-ig 11-79%-kal szaporodott az 500 frtnál nagyobb összegekről szóló könyvek szaporodása csak 9-43%-ot tett s míg az előbbiek 1884-ben az összes betétkönyvecskek 72-21%-át képviselték, 1887-ben 72-62%-át; az 500 frtot meghaladó betétkönyvecskek arány száma 27-79%-ról 27-38%-ra szállt alá.

De ha csak az egészen csekély, a 10 frt terjedő betéteket szemléljük is, arra a tapasztalásra jutunk, hogy azok évről évre szaporodnak, mert a hivatalos statisztika szerint azok 1884-ben az összes betéteknek

10-42%-át tették, 1885-ben 10-93%-át, 1886. 11-30%-át, 1887-ben pedig már elérik a 11-75%-ot.

Ez adatokból kitűnik, mikép a postatakarékpénztár egyrészt a többi intézetek mellett teljesen betölti ama szerepét, hogy túlnyomón az apró tőkét vonzza magához, mert a 10 frt terjedő betétek az állami hitelintézeteknél 1887-ben ez arány a fönt kimutatott 11-75%-ra rúgott, másrészt azonban még ebbeli szerepe betöltésében sem von el a közönséges takarékpénztárak üzemeltetésétől semmit, mert mint láttuk, ezeknek kis betétei nemcsak nem csökkenő, hanem ellenkezőleg emelkedő irányzatot mutatnak.

A postatakarékpénztár értékpapírüzletében 1888. évben is némi lendület mutatkozik s ez üzletág gyarapodása abban az arányban remélhető, a melyben fokozódni fog közönségünk gazdasági műveltsége és érke az értékpapírok jelentősége iránt.

Értékpapírok vásárlása iránti kérvény beérkezett: 1888. évben 418, 1887-ben 366, 1886. évben 308.

Ezek alapján vásároltatott: 1888. évben 401,250 frt, 1887-ben 313,250 frt, 1886-ban 261,800 frt névértékű értékpapír.

Járadékkönyvecske kiállított az év folyamán összesen 78 drb, végleg kiegyenlített 45 drb, fennmaradt 34 drb, 1887. év végével fennállott 123 drb, összesen forgalomban volt tehát 1888. év végével 156 db.

A betétek gyűmölcsözőségére a postatakarékpénztár 1888. évben is kizárólag 5%-os papíráradékot vásárolt, még pedig 805,600 frt névértékben; 1887. évben vásároltatott 832,300 frt; 1886-ban pedig 1.477,300 frt, összesen tehát 3.115,200 frt.

Az 1888. évi vásárlások 87 frt 98 kr átlagos árfolyamon történtek, és a fenti 3.115,200 frt összes papíráradék 91 frt 12 krra került, mely árfolyam mellett az intézetnek 5-48%-nyi kamatozást nyújtott.

A veszteség- és nyereség-számla szerint a postatakarékpénztár összes kiadásai 189,331 frt 20 krt, jövedelmei pedig 139,014 frt 59 krt tettek, a kezelési hiány ennélfogva 50,316 frt 61 kr, mely az 1885. évi IX. t. c. 6. §-a értelmében a postaforgalmi pénzekből előlegképen fedeztetett.

1887. évben a hiány 56,944 frt 66 kr volt; az 1888. évi tehát 6,628 frt 5 krral, vagyis 11-6%-kal kisebb.

A fenti 189,331 frt 20 kr összes kiadásban a 83,036 frt 20 kr kamat is befoglalva, ennek levonása után a tulajdonképeni kezelési költség 106,294 frt 94 krral jelentkezik.

Mint hogy az idézett törvények 6. §-a szerint az intézet saját jövedelmeiből első sorban a betétek után fizetendő kamatok fedezendő, a 139,014 frt 59 kr jövedelemből a 83,036 frt 26 kr kamatozást levonva után 55,978 frt 33 kr volt a fenti 106,294 frt 94 krnyi kezelési költségekre fordítható, ezeknek tehát 52-7%-a, 1887. évben pedig 41-2% a került ki az intézet jövedelmeiből.

Végül a miniszter kijelenti, hogy szándéka folytatni a külső szolgálat kiterjesztését olyannyira, hogy az országnak lehetőleg valamennyi számottevő postahivatala egyszersmind a takarékosági ügyeknek szolgálaton. Ebbeli törekvéseimben — ugymond — számítok a társadalom különféle tényezőinek, főleg a sajtónak, a lelkesítői karnak ezen közintézet iránt mindig tanúsított támogatására, mely bizonyára a jövőben is elő fogja mozdítani azt, hogy a postatakarékpénztári intézmény közérdekű céljának és feladatának megfelelően.

KÖKÖRCSENY.

Egy öreg apó elbeszélése után, írta Rosegger P. K. *)

Ma, husvétvasárnapján kelt ki az ifjú asszony sir-lantján a legelső virág; kökörcsény volt.

Tizenhat napja, hogy eltemették; kis, neveletlen árvái megütközve nézték, hogy bocsátották le a sírba koporsóját, hogy hanyat rak görinsetek, hogy temették el; ilyet ők még nem láttak. A felöltök mereven nézték, vagy csendesen zokogtak.

Szegény asszony! oly szegény, oly fiatal, oly türelmes volt s már elhagyta négy neveletlen gyermekit. Ah! oly kiméltelen a halál!

Nyolc esztendő előtt, szép tavaszi napon — éppen csemetét kötöttem karhoz — a még alig tizenkilenc éves leány meglátogatott. A máskülönbön félénk lányka na bátran szólított meg.

„Apó, tanácsért jöttem — mondá — elhagyóm szolgálatom.”

„Hát rossz dolgod van Hagenhofon?”

„Nem a, hanem még jobb helyre szegődöm.”

„Hová mennél?”

„Férjemhez — felelé vigan — úgy van apó, férjhez megyek, ez tyben kérek tanácsot.”

Ha fácskaimon éjtele nagy, mosolygó almák teremtek volna, ez nem lepett volna meg jobban, mint a kis lány vallomása. Szemébe néztem, nem süt le pilláit. A csemetét megkötve, feléje fordultam:

„Ha az ember háziasodik, nem szokott tanácsot kérni, mondám. S ki a választottad?”

„Egy langani vasgyáros, Stammreiter Mihály.”

„Ismerem — feleltem — megtermett férfi, katóna is volt; egy forintot keres naponként — s elibe álltam a lánynak — hallod, egy forintot naponta, ebből él. Ketten is meg fogtok élni belőle; de ha hárman, négyen, öten lesztek?! — Inéség következik majd, s a szivedben honolt boldogságot bánat váltja fel; menysz-zsonyi ruhádál ruházod majd gyermekeidet, hogy meg ne fagyjanak. Esetleg férjed megbetegszik, a hámorban szerencsétlenség érheti, a forgó kerék nem egyet zúzott össze; férjed munkaképtelen lehet, s mehetsz koldulni. — Látod ott az úton is jár egy asszony koldulni, egyik gyermekét keblére szoritva, másikat hátán hordva, s a többi kettő ni hogy kapaszkodik szoknya fodrába, ugy csoszognak utána.” Szegény asszony! — félénk jött, hozzánk ért, alamiznát adtam neki. Arca hókadott volt, szemei kisírva.

„Kicsoda kend? kérdém.

„Vasgyáros felesége vagyok, zokogó, férjem két hónapja beteg; hej uram, nagy csapás ért emgem! s tovább ment, gyermekeit maga után vonszolja.

*) Van szerencsés Rosegger, a híres osztrák író e remek beszéltet olvasóinknak bemutatni, a „Bácska” számára egyedüli jogszínt fordításban.

„Hilda, monda ezt az asszonyt? e őszintén szóltam.”

Folytattam mu mellettem s aztán nyomta s könnyezv

A jövő vasár hállyal kihirdette.

Komájuk vaé hatalmas természetv kata — violaszínt szöghaju fejét mirtu öröm sugárzott.

Hazamenet, u letéptem. Ez a virág legény kabátjára tüz ez az ajándékó a völegény komája ütött „Ocsém, ifju van a maga mérték

Egy évre rá H rossz emberek azt s mit is tehetett volna ment, vissza a másv betegeskedett; kijár de a kik látták, azt kódtott az áso nyelér

A golya a más róla; kis lányt hozot nek. A jó anya gyüz Mindhiába, ez is utat harmadik esztendő is katlan korán, és ez az árnyék lézengett i

... s zokogott és m minden esztendőben többi négy valahogy tak, de éltek, meg csak házi teendőt se köhögéselt. Munkákó elájult, a tüzhelyen mentette meg életét.

szabad ideje, másokn házban, — nyugalom t Hildának.

Szegény Hilda vosa volt egyedüli vig gótt, hogy segítsen javult, szemére veté, elhagyta, mikor egy s orvos Mihállyal találko

„Mihály, ne járj az asszonyhoz; értesz De Mihály nem bizonyította. Hilda álla vezetését Afra vén anya rokona volt — vette a

Magam néha Lat gatti s akárhányzora t valamit. Szobája fölle anyókára megharagult kend kiabáljon — förr

uram is azért halt meg még tótágast állott a hálány fél lábál áll a zam a balálát! — Pe fogfajástól is tartott, n lott az utolsó foga.

Nem egyszer szá tani, mért nem halgat a szó, de elakadt bea

azt a szegény asszo hogy keresete megcsap láttá-e szolgálati könyv Mihály igazat mond, s

Néha napján a sz kor sírás-rívás az apr soh sem végződött ane tek volna; szegény gyé kok voltak. Az egyik ha el sem mondom.

A legkisebb nem Hilda magához hivatott, jubázva kért fel a keres

Elegen csodálkozt még másnak is adható sát látták benne, s ha Hallgatott is az rájuk!

S hogy Hilda törtéte megtörve, meggyörnyedve gott mint elev. Orcája k magzatját tartotta.

— Apó, — mondá ledik halálom, érzem...

E néhány szó átny lálát. Isten, te igazság hogy úgy sujtod?!

„Hilda, add nekem szavába, hogy legalább asszonyt, ki magához vesz Pedig dehogy tudtam. — tétovázott. Szemeit aztán

Hej aki tudta, hogy szö hogy az anya szive megtö Estszürkületkor elme a gyermekét az utcán, azt utcára, — ki az országtúra értem. A földre nézve csecsemőt, — egyszerre

Epen pipára gyujtott, fú bacher-volt, kinek se app felesége volt.

„Hozta Isten! — asszony veszi erre utját; gyermekeit hordok, szült haldoklik, kendnek ajánlv

„Kell a manának, ballagott.”

„Fizesse meg az Isten széd utcába fordulék, szomsz töviről-hegyire elmondta a t ki vasalásból kereste meg csett rajta a szive; magáho

„Hilda, mondám a tanácsot kérő leánynak, láttad ezt az asszonyt? ez az én tanácsom; rokonom vagy, őszintén szóltam.“

Folytattam munkámat. A leány jó ideig némán állott mellettem s aztán elővéve piros keszkenőjét, arcába nyomta s könnyezve távozott.

A jövő vasárnapon Hildát a pap, Stammreiter Mihállyal kihirdette.

Komájunk valék. A vőlegény valamennyink közül hatalmas termetével kitűnt: a menyasszony gyenge alkata — violaszínű ruha fedte — alig ért neki vállig; szőghaju fejét mirtus- és jázminkoszorú fedte, arcából öröm sugárzott.

Hazamenet, útközben kököresény virágot lettem; letéptem. Ez a virág a mértékletesség jele, a vőlegény kabátjára tűztem. „Kedves barátom, mondám, ez az én ajándékom.“ Őletnek vette, de társam, a vőlegény komája, mintha megértett volna, vállára ütött „Ősém, ifju ne feledd e tanácsot, mindennek meg van a maga mértéke.“

Egy évre rá Hildának leánygyermekje született. A rossz emberek azt susogták, hogy korán jött a világra, mit is tehetett volna okosabbat, a hogy jött, úgy el is ment, vissza a másvilágra. De az anya ez időtől fogva betegeskedett: kijárogatott ugyan a kertbe dolgoztatni, de a kik látták, azt mondják, hogy nem egyszer támaszkodott az ásó nyelére és zokogott.

A gölya a második évben sem feledkezett meg róla; kis lányt hozott neki, szakasztott mása az előbbinek. A jó anya gyűgyőző magzatját éjjel nappal ápolta. Mindhiába, ez is utána indult az előbbinek; meghalt. A harmadik esztendő ismét meghozta gyümölcsét, — szokatlan korán, és ez is meghalt. S a szegény anya, mint az árnyék lézengett ide s tova. „En uram teremtem!“ — s zokogott és még csak nem is panaszkodott. S minden esztendőben gyermeket szült, kettő meghalt, a többi négy valahogy életben maradt; köhögtek, sorvadtak, de éltek, meg nőttek is. De szegény Hilda, még csak házi teendőit se tudta már végezni; mankón járt, köhögött. Munkaközben újait göres fogta el, s hogy elájult, a tüzhelyen lángot is fogott ruhája, s a véletlen mentette meg életét. Férje ritkán volt otthon, ha volt is szabad ideje, másoknál tölté, vagy künn hált a munkás-házban, — nyugalom után vágyódott, legalább ezt mondá Hildának.

Szegény Hilda pedig mindinkább beteg lett. Orvosa volt egyedüli vigasza, térdre borult előtte, könyörgött, hogy segítsen rajta. S mikor állapota sehogy se javult, szemére veté, hogy életére tör. — azóta az orvos elhagyta, mikor úgy se lehetett rajta segíteni. Midőn az orvos Mihállyal találkozott, megszólította: „Mihály, ne járj sokat haza, jobb ha el sem mégy az asszonyhoz: értesz Mihály?“

De Mihály nem értette meg, a jövő legalább azt bizonyította. Hilda állapotja se javult, ágyba dőlt s a ház vezetését Afra vén anyóka — azt mondják, hogy távoli rokona volt — vette át.

Magam néha Langanba mentem, Hildát meglátogatni s akárhányszor nala voltam, mindig sirt; alig szólt valamit. Szobája rülledt, piszkos, dohos volt. A vén anyóka megharagudtam és leholdtam. „Na hiszen csak kend kiabáljon — főmédelt fel — ért is hozzá, szomszéd uram is azért halt meg, mert tiszta gyólesot huztak rá, meg tótágast állott nyitva az ablak; aztán kend Mihályné fél lábbal áll a sírba, ments Isten, hogy én okozzam a halálát!“ — Pedig lusta volt az isten-adta: meg fogfájástól is tartott, noha husz esztendeje, hogy kihullott az utolsó foga.

Nem egyszer szándékoztam Hilda szemére lobbantani, mért nem hallgatott tanácsomra; ajkamon is volt a szó, de elakadt bennem, minek is keserítettem volna el ezt a szegény asszonyt. Meg Mihály is azt hajtogatja, hogy keresete megcsappant s ha kérdem Hildától, hogy látta-e szolgálati könyvét, csak annyit mondott: „Minek, Mihály igazat mond, jó, becsületes volt mindig.“

Néha napján a szomszédok is átnéztek, volt ilyenkor sirás-rivás az apróság között; az ilyen látogatás sohsem végződött anélkül, hogy néhánjat jó el ne vertek volna; szegény gyerekek pedig amugy is nyomorékok voltak. Az egyik pupos, a más görbe lábú, jobb, ha el sem mondom.

A legkisebb nem volt még tizenkét hónapos, mikor Hilda magához hivatott, fülembé sügött valamit, zokogva, juházva kért fel a keresztapaságra. Lány lett ez is.

Elegen csodálkoztak rajta, hogy ez a beteg test még másnak is adhatott életet. Mások meg Isten csapását látták benne, s hangosan keltek ki a sors ellen. Hallgatott is az rájuk!

S hogy Hilda történetesen ismét magához hivatott, megtörve, meggörnyedve nyujta felém kezét, nem zokogott mint eleve. Őrcája kipirosodott, karjában gyűgyőző magzatját tartotta.

— Apó, — mondá, nem sokáig élek már, közeledik halálom, érzem. . .

E néhány szó átnyalalt szívemen; érzi a halálát. Isten, te igazságos, mit vétett ez az asszony, hogy úgy sujtod!?

„Hilda, add nekem gyermekedet“ — vágtam a szavába, hogy legalább valamit mondjak, tudok egy asszonyt, ki magához veszi, majd az viseli gondját.“ — Pedig dehogy tudtam. — Ide adta, még csak nem is tévovázott. Szemeit aztán lecsukta, mintha aludna. . . Hej aki tudta, hogy szerette gyermekét, tudta azt is, hogy az anya szive megtört.

Estszürkületkor elmentem. Egy ideig ógyegettem a gyerekekkel az utcán, aztán hazafelé tartottam, utcáról-utcára, — ki az országotra; végre falunkba, Mühlendorfba értem. A földre nézve siettem, gyűgyőzgettem a csesemót, — egyszerre csak egy emberbe ütődtem. Epen pipára gyújtott, felismertem, a gazdag Brückenbacher volt, kinek se apja, se gyereke, csak magtalan felesége volt.

„Hozta Isten! — kiáltám, kendnek a Boldog-asszony veszi erre útját; ide tekintsen ölembe, ép, erős gyermeket hordok, szülőt keresek számára, anyja most haldoklik, kendnek ajánlva.“

„Kell a maunak, válaszolt és fűtyörészve elballagott.“

„Fizesse meg az Isten“, gondolám; s hogy a szomszéd utcába fordulek, szomszédasszonyommal találkozom; töviről-hegyire elmondám a történetet, s a jó asszonynak, ki vasalásból kereste meg mindennapi kenyerét, megcsent rajta a szive; magához vette.

Elmult az éj, el a legközelebbi nap. Hilda még mindig kűzkűdött, s mikor már alig bírta, magához hivatva a férjét, ki félóra meg is jött.

„Ne neheztedj Mihály, hogy elhivattalak, mondá, de nem sokáig bírom már; ha történetesen Johannával találkozol, kérleld meg, hogy bocsásson meg, ha ellene tudtomon kívül vétettem; nem én voltam oka.“

Johanna Mihály előbbi kedvese volt, ki azonban egy gazdag legényt előnyben részesített; s mégis mikor Mihály megházasodott, Hildára átkot mondott. Szegény Hilda lelket még ez is nyomta.

„S aztán — folytató, ha netán ismét megnősülsz, ne feledkezz meg arról a kököresényről, melyet apó nászunk napján neked adott. Eltettem az imádságos könyvembe, tedd el emlékül.“

„Hilda! — zokogott keservesen Mihály, értlek, értlek!“

„S a gyermekekről se feledkezz meg, a te véred; ne sirj jó Mihályom, hisz eléggé valék boldog, ne sirj. . . Isten ugy akarta. . .“ s bőfőhár karját Mihály verejtékes homlokára tette „Mihály, ne sirj. . .“

Afra anyóka is bejött, odaállt az ágyfőhöz, s hangosan imához fogott, s mikor bevégezte a miatyánkót, akkorára Hilda is kisznyvedett. Afra átszellemült, ajka mosolyra állt, szeme fénye megtört.

Két napig fektűt így; kis gyermekei esodálva néztek, égő gyertyák között álltak, s mikor anyjuk után esdekeltek, az öreg Afra avval vigasztalta őket, hogy csak esitten legyenek, akkor elmehetnek a temetésre s a kicsinyek megnyugodtak benne, örültek neki, maguk se tudták mért.

Harmadnapra barna koporsóban vitték ki a temetőbe; a kicsiny árvák pedig néztek, hogy vetik rá a görineset, hogy emeltek föléje hantot. Ilyet ők még nem látták.

Ma, husvétvasárnapján kelt ki a legelső virág Hilda sírján: Kököresény volt.

Dr. T—m J—f.

Naptár. December.

Havi és heti nap	Katholikus naptár	Protestáns naptár	Görög-orosz naptár
20 Pént.	Amon	Amon	8 Patapius
21 Szom.	Tamás ap.	Tamás	9 B. asz. fog.
22 Vas.	F 4 Advent	F 4 Beata	10 A 28 Men.
23 Hétfő	Viktoria	Viktoria	11 S. Dániel
24 Kedd	Ádám s Éva	Ádám s Éva	12 Spiridion

Feelőlős szerkesztő: **DR. MOLNÁR ISTVÁN LAJOS**
Helyettesíté: **Lautilajdonos és kiadó: BITTERMANN NÁNDOR.**

HIRDETÉSEK.

6950. szám.
kig. 1889.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye Ó-Palánka községében az üresedésben levő s 500 frt fizetés és 100 frt lakbér javadalmazással rendszeresített segédjegyzői állásra pályázatot nyitok.

Felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt folyamodványukat **f. évi december 31-ig** nálam benyujtsák.

Palánkán, 1889. december 2-án.

Csupor Gyula,
főszolgabíró.

3—3

Árverési hirdetmény.

Néhai Bunyi Károly bagyatekát képező 2 ló, egy ruganyos, egy teherhordó kocsi, két pár lószerszám és egy szánkó **1889. évi december hó 27-én reggeli 9 órakor** Zomborban, a városháza udvarán, nyilvános árverésen eladotnak, továbbá nagyobb mennyiségű bor és törkölypalánka magánaton eladó.

Pocsay Sándor,

gondnok.

2—1

2910. szám.
kig. 1889.

Árverési hirdetmény.

Csonopla község előjárósága részéről ezennel közhírré tétetik, hogy Csonopla község 14376¹¹⁸¹/₁₈₉₀ holdnyi határában az 1883. évi 20. t. c. 2. §-ában meghatározott 3471²⁴⁵/₁₈₉₀ holdnyi terület, levonása után fennmaradó 10905⁵³⁶/₁₈₉₀ holdnyi területen gyakorolható vadászati jog- és pedig külön a telecskai és külön a sáponyai területre nézve **foljó évi december hó 24-én délután 3 órakor** a község-házánál megtartandó nyilvános szóbeli árverésen 1890. évi január hó 1-től 1895. évi július hó 31-ig terjedő időtartamra haszonbérbe fog adatni.

Kiküldési ár 200 frt illetve 80 frt, mely összegek 10%-a az árverés megkezdése előtt az árverezni szándékozók által bantatpénzül letendő.

A részletes bérleti feltételek Csonopla község előjáróságánál megtudhatók.

Csonoplán, 1889. december hó 7-én.

Deák Andor, jegyző. 4—4
Kopping Ferenc, bíró.

Pályázat.

Parabuty község jegyzői irodájában egy a jegyzői teendőkből jártas egyén hat hétre alkalmazást nyerhet. Díjazása: Elelmezés, lakás, és havi 10 frt. Folyamodók **december hó 23-ig** írásbelileg forduljanak alulirothoz. Az állás f. é. december hó 28-án elfoglalandó. Parabuty, 1889. évi december hó 13-án.

Szalay József,
jegyző.

2—2

A legjobb minőségű fehér, schiller- és vörös borok, a decsi és szegszárdi hegy-ségből olcsó árak mellett kaphatók ifj. Lencz Jakabnál Prigl.-Szt.-Ivánon.

3043. szám.
tkv. 1889.

Árverési hirdetmény.

A palánkai kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság a palánkai takarékpénztár végrehajtató kérelme folytán, Czinkorszki Márton végrehajtást szenvedett eleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverést 110 frt tökéketelés és járuléka kielégítése végett az 1881. évi 60. t. c. 144. §-a alapján és a 146. §. értelmében a palánkai kir. járásbíróság területén levő, Szilbás község 431. sz. tjkvében A. I. a. foglalt 217. hr. 223. ó. i. sz. ház és beltelekre 459 frt megállapított kiküldési árban ezennel elrendeli és annak Szilbás község-házánál leendő megtartására határidőül **1890. évi január hó 20-ik napjának délutáni 3 óráját** kitűzi, mely alkalommal a jelzett ingatlanok a kiküldési áron alul is el fognak adatni.

Az ingatlan a fent kített árban fog kiküldetni. Az árverezni kívánók tartoznak a kiküldési ár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Palánkán, a kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságánál 1889. évi október hó 21-ik napján.

Hetesy Kálmán,
kir. aljárásbíró.

Hirdetmény.

Az I. rigicai s. szövetezet igazgatósága részéről közhírré tétetik, miszerint az egylet f. évi dec. 31-ikén felszámolást tart, melynek befejeztével végleg feloszlik. Ennélfogva a keresk. törvény értelmében felbontatik minden érdekelt, hogy igénykeresetét az egylet ellenében a jelen meghirdetés harmadszori megjelenésétől számított hat hónap alatt érvényesítse, mivel e határidő lefolyása után a kereset jogosultsága elesik.

Rigica, 1889. december 17.

Az igazgatóság.

3—1

Karácsony és ujévre alkalmas ajándékok.

Albumok, bögrék, társasjátékok, képeskönyvek bámulatos olcsó áron.

közeledő karácsonyi és ujévi ünnepek alkalmából ajánlom dűsan felszerelt raktáramat mindenféle **ajándék-cikkekben**, u. m.:

Magyar és német díszművek, imakönyvek, ifjusági iratok, képeskönyvek, díszes levélpapírok, Frűbel-féle foglalkoztató eszközök, társasjátékok felnőttek és gyermekek számára, Richter-féle köépítőjátékok, karácsonyfa-díszek, albumok, emlékkönyvek, pénz- és szívartárcák, iskolatáskák, író-mappák sat. Olcsó ujévi üdvözlétek a legdiszesebb kivitelben.

Selyem virágokkal díszített arckép-keretek különféle nagyságban, bámulatos olcsó áron.

Kézimunkák montirozása a leggyorsabban eszközöltetik.

A midőn még a n. é. közönséget olcsó és jó kiszolgáltatásról biztosítom, magamat kegyes pártfogásába ajánva, maradtam teljes tisztelettel

SCHÖNDOLFF,

könyvkereskedő Zomborban.

Vidéki megrendelések leküszimeretesen és gyorsan eszközöltetnek s kívánatra azjegyzékek bérmentre küldetnek.

Karácsony és ujévre alkalmas ajándékok.

Albumok, bögrék, társasjátékok, képeskönyvek bámulatos olcsó áron.

Pályázati hirdetés.

Vaskut község képviselőtestületének folyó évi november hó 30-án megtartott rendkívüli képviselőtestületi gyűlésén hozott határozat folytán, a községi és külrendőrség életbeléptetése állapított meg, olyképen, hogy ezen egy vezető és 8 rendőrből álló intézmény az alkotott szabályrendelet értelmében fogja szolgálatát teljesíteni és azért havi utólagos részletekben a vezető fizetése lesz évi 400 frt, azon esetre, ha a szükség úgy kíváná, miszerint a vezető lovas legyen, úgy fizetése 100 frttal több lesz, egy-egy rendőr fizetése lesz évenként 300 frt, mely összeg szintén havonként utólagosan fog kifizetett, a most említett fizetésből kötelesek nevezettek magukat az előjáróság által előírt egyenruhával ellátni és folyton tisztán járni, a fegyverzetet ellenben község fogja nekik rendelkezésükre adni.

A megyei tekintetes törvényhatóságnak utólagos jóváhagyása reményében felhívjuk mindazokat, kik igazolási képeket, hogy józan magaviseletűek, tisztelendőek, jó erkölcsi magaviseletűek és egészséges, 25 évnél nem fiatalabb és 40 évnél nem idősebb egyének, katonakönyv, esetleg elbocsátó levél és községi bizonyítvánnyal ellátott rendes írásbeli folyamodványukat alolirt előjáróknál **folyó évi december hó 21-éig** bezárólag hogy benyújtsák, mert a később beérkezett folyamodványok figyelembe vételét nem fognak. Megjegyezzetük továbbá, hogy vezetőnek csakis oly egyén jelentkezzen, ki a m. kir. csendőrség, avagy egy hasonló intézménynél már sikeresen működött.

Végül kijelentjük, hogy a választás napján, **folyó évi december hó 23-án d. e. 9 órakor** az előnként tekintetes főszolgabíró és képviselőtestület előtt minden folyamodónak személyesen kell megjelennie; a megválasztottakra nézve, a választás kötelező erővel 1890-ik évi január hó 1-től bír, míg ellenben a községre nézve csakis a megyei tek. törvényhatóságnak jóváhagyása után.

Kelt Vaskuton, 1889. évi december hó 13-án.

Pacher Béla, **Kling András,**
jegyző. 2-2 bíró.

Pályázati hirdetés.

Bács-Bodrogh vármegye zsabalyi járás Csurogh nagyközségében leköszönés folytán üresedésbe jött 300 frt évi fizetéssel javadalmazott községi irnoki állásra ezennel pályázat nyitattik.

Pályázni óhajtok felhívjuk, hogy képesítési okmányokkal felszerelt kérvényeket a magyar, szerb és esetleg német nyelv tudásának igazolása mellett **folyó évi december hó 30-áig** bezárólag alulírott nál benyújtani annyival inkább el ne mulasszák, mivel később érkező folyamodványok figyelembe vételét nem fognak. Zsabalyán, 1889. évi december hó 10-én.

Rais Miklós,
főszolgabíró.

Örök emlék,

de karácsonyi és ujévi ajándéknak legalkalmasabb egy sikerült arckép.

SINGER S.

zombori fényképész műtermében

remek és természetű kivitelben kerülnek a község kezeihez a legjobb fényképek. Ugyanitt **csoport-felvételek, új házafelek és gyermek-arcképek** is készíttetnek.

Együttal ajánlom **színezett képeimet**, melyek művészi kivitelűek s kirakataimban a főutcában, valamint műtermemben megtekinthetők.

Kérem engem műtermemben látogatásokkal megtisztelni s egyebekben ajánlom Zombor város főterein kiállított fényképészeti kirakataimat szíves megtekintésre.

Megkülönböztetett tisztelettel

SINGER S.

fényképész Zomborban,

a szerb nagytemplom tőszomszédságában.

Báli belépők (Entré) selyem és plüschből.

Kaufman S. utóda Zombor,

csak a Tárczay-féle házban

ajánlja dusan felszerelt raktárát, mindennemű **kész női felöltők**, ugymint: **köpenyek, dolmány, Jaquetta, burkony (Radmantel)** selyem- és bőrbéléssel, továbbá **karmantyú (Muff), Boa, gallérek, férfi- és női utazóbundák**, és mindennemű **férfi és női sapka, utazó-eszima és lábzsák.**

Egyedüli raktára mindennemű férfi- és gyermek-kalapokban,

selyem és atlas-claque

3-2 **P. és C. HABIG cs. és kir. udvari kalapgyárosoktól.**

Báli belépők (Entré) selyem és plüschből.

Karácsonyi és ujévi ajándékok.

HIRDETMEŊY.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy fiam,

ENGEL MÓR-nak,

a **Stein és Engel** helybeli cég volt beltagjának, az említett cégből történt kilépése folytán, helyben már évek óta fennálló üzletemet kibővítettem és azt a kor igényeinek megfelelőleg

díszmű- és rövidárúkkal

felszereltem. Midőn ezt a n. é. közönség b. tudomására juttatom, annak biztosítása mellett, hogy a n. é. vevő közönség újonnan berendezett üzletemben a **legjutányosabb és legszolidabb kiszolgáltatásban** fog részesülni, vagyok, szíves pártfogásért esedezve, teljes tisztelettel

ENGEL ADOLF,

az „Elefánt” szállodával szemben.

Ugyanott egy tanonc felvétetik.

Bőr- és selyemkeztűk, gyermekjátékok, Eiffel-cikkek, női és uri divatárú.

Dittmár-féle függő- és asztali lámpák.

Bács-Bodrogh vármegye legelőcsőbb áruosarnoka.

GOLDFAHN SÁNDOR

ZOMBORBAN,

főutca, Falcione Gusztáv üzlethelyisége mellett.

Karácsonyi és ujévi ajándékok

jutányos árak mellett nagy választékban kaphatók.

A legújabb valódi **bronz, nikkelt és china-ezüst-tárgyak**, továbbá **diszes albumok, emlékkönyvek**, a legújabb és igen elegáns kiállítású **levélpapírok, pénz-, szivar- és dohánytárcák**, nemkülönbön **képes könyvek, Fröbl-féle társasjátékok** és különféle, nagy választékú egyéb **gyermekjátékszerek.**

Raktáromon lévő **porcellán-tárgyak**, u. m.: **tea-, kávé- és mocca-servicek**, valamint egyéb **porcellán-edényeket** tetemesen leszállított árak mellett elárulom és kérem e részben is a nagyérdemű közönség becses figyelmét. Egy 3 személyű diszes evő-service pedig **10 frttól** felfelé.

Hogy azon tisztelt vevőimnek, kik karácsonyi ajándékokra sokat áldozni nem akarnak, kedvébe járjak, üzletemben egy igen diszes

karácsonyi kiállítást

állítottam fel.

Ugyanitt a **legszebb és legkülönbözőbb játékszerek és egyéb tárgyak** kaphatók darabonként 5, 7 és 14 krért.

A **legszebb karácsonyi ajándék egy házi varrógép.**

Díszművek. - Társas játékok. - Emlékkönyvek. - Képes könyvek.

Legalkalmasabb karácsonyi és ujévi ajándékok.

Ajánlom a nagyérdemű közönség szíves figyelmébe dusan felszerelt

könyv-, zenemű-, papír-, író- és díszműárú-kereskedésemet,

melyben: **díszművek, imakönyvek, ifjúsági iratok, képes könyvek, emlékkönyvek (Poesie), albumok** a legdiszesebb kiállításban, **luxus levélpapírok** a legfinomabb kivitelben, igen diszes dobozokban. Legcsinosabb kivitelű **fémárú, u. m.: íróasztal-felszerelés, egyes téntatartók, tollállványok, levélnéhezékek, arcképeretek, karácsonyfa-díszek stb.** Iró-mappák, szivar-, pénz- és levéltárcák, legfinomabb kiállításban, valamint általánosan kedvelt **társas játékok**, nagy készletben állanak a t. e. közönség választására.

Előfizetéseket elfogadok minden, bárhol és bárki által hirdett napi- és hetilapokra, valamint minden bel- és külföldi folyóiratokra, az eredeti árak mellett, hozataldíj nélkül.

Zombor, 1889. december hó.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

KOLLÁR JÓZSEF,

könyvkereskedő,

főutca, Szemő Gyu'a ur házában, a Cittaonica mellett.

Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek, kívánatra kimerítő könyv- és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ifjúsági iratok. - Albumok. - Imakönyvek. - Iskolatáskák.

Zombor, 1889. Bittermann Nándor könyv- és könyvműjából.

XII. évfolyam.

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre 3 ft.
Negyed évre . . 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét illető küldemények a szerkesztőnek, anyagiak a laptulajdonosnak küldendők.

Egyes szám ára 10 kr.

Tisztujtószerk a v

...sufolásig megpompás nagyereszetes hól a kíváncsi pillanatait. minden tené

...emberáradatban ülőhelyet kaoméltósága pontban féltzikor gyűlést; a terembe léptekor fogadták. Bevezető beszédét gyeztük föl:

„Tekintetes törvényható Ha ismeretlenkép jelen azon kérelmet kellene önökhe mai napon tekinteten kívül la és baráti összekötéseket, kizárólag az észre hallgatva választási jogukat akkép, azon követelményeknek, mely valamint a vármegye közöns den tekintetben megfeleljen. De hisz nem először ta Azon negyedszázad alatt, me tam önökkel egyetemben hó gyének ügyeit intézni, ez már tisztujtítás, és teméntelen azor tások száma, melyeket önök tem; mely alkalmakkor min hogy ha nyilvánultak is éle nem voltak egyes klikkek hanem voltak az egyes párt eltérésének nyilvánulásai, jelölt megválasztása által er cél: hogy a vármegye köz kezekbe legyen letéve?

Ezen hosszas tapasztal zódésből folyólag, mellőzöm arra szorítkozom, hogy a te sági bizottság becses figye rülményekre hívjam fel, me ujítások alkalmával fenn ne tekintetbe vételét jelen alk lettel kérem.

Az egyik az, hogy a nek nemeskeblű gondoskodá egy tisztviselői nyugdíjalap lapotban van, hogy azon napi kenyere, ki testi törd egyéb közszolgálati okok rad, biztosítva van; és így a hatósági bizottság most ma tisztujtítás alkalmával egyt szemponokat, másrésztől pe érdekeket mérlegbe vetni; m melykor az előbbieket a mé utóbbiak rovására lenyomják.

A másik pedig az, ho lag — az ország közigazgat kulás küszöbén áll, mely vál lyekről jött nyilatkozatokból azon cikluson belül fog bekó tisztviselőinket ma megválasz tisztikarunkat tehát most má átalakulás beállana, a kormá számu, kellőleg begyakorolt. selőket találjon; nehogy va zata a mi viszonyainkkal ism zébe kerüljön.

Az én célo, melyre ma jelen alkalommal még fokozot szem, az, hogy a vármegye ad jobb legyen; ehhez pedig az tisztikarunk munkabíró, sza buzgó egyénekből alakíttassé

Iparkodjunk vállvetve e tani és minél inkább sikerül inkább számíthatunk a várm elismerésére és haláljára.

Ezek után, midőn a teki sági bizottság igen tisztelt